

MONITORING EU europoslance Hynka Fajmona

ÚNOR / BŘEZEN 2008

PETRA KUCHYŇKOVÁ, ONDŘEJ KRUTÍLEK, IVETA FRÍZLOVÁ

CENTRUM PRO STUDIUM DEMOKRACIE A KULTURY

BRNO 2008

CENTRUM PRO STUDIUM DEMOKRACIE A KULTURY (CDK)

- nezávislá, nezisková vzdělávací a kulturní organizace založená ve formě občanského sdružení v srpnu 1993 v Brně
- navazuje na některé starší iniciativy, jež souvisejí s rozvojem nezávislých aktivit a vydáváním samizdatových časopisů před listopadem 1989

Činnost

- publikační a vydavatelská činnost (od založení CDK přes 250 vydaných knih)
- vydávání periodik *Revue Politika* (nástupce někdejší *Revue Proglas*) a *Proglas* (nástupce časopisu *Teologie & Společnost*)
- odborný servis různým složkám veřejné správy
- pořádání přednášek, seminářů a konferencí

Struktura CDK

CDK se člení na dva relativně svébytné, přesto však vzájemně intenzivně komunikující instituty: **Institut pro politiku a kulturu (IPK)** a **Institut křesťanských studií (IKS)**. Vedle obou institutů provozuje také vlastní nakladatelství a typografické studio. Vrcholným řídicím orgánem je Rada CDK, jejíž rozhodnutí realizuje výkonný ředitel.

Personální složení Rady CDK

Prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D.	předseda CDK
Ing. Zdeněk Granát	finanční ředitel CDK a jednatel
doc. PhDr. Jiří Hanuš, Ph.D.	ředitel IKS a jednatel
František Mikš	ředitel IPK a jednatel
PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.	výkonný ředitel CDK

Kontakt

Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK)

Venhudova 17, 614 00 Brno, Česká republika

cdk@cdk.cz, tel.: 545 213 862, mobil: 775 570 801, www.cdk.cz

INSTITUT PRO POLITIKU A KULTURU (IPK)

Činnost

- vydávání *Revue Politika*
- vydávání knih z oblasti společenských věd
- pořádání konferencí, seminářů a přednášek
- analýza evropské legislativy a politiky
- podpora demokracie v zemích s nedemokratickou minulostí

Revue Politika

- exkluzivní pravicový měsíčník pro politiku, společnost a kulturu vycházející nepřetržitě již devatenáctým rokem
- podává neotřelý, fundovaný a realistický pohled na dění u nás i v zahraničí
- nabízí komentáře, analýzy a eseje nejlepších českých autorů (politologů, historiků, sociologů, ekonomů, právníků a publicistů) a nejzajímavější překlady z prestižních zahraničních časopisů
- pravidelně informuje o knižních novinkách týkajících se politiky a všeho, co s ní souvisí
- UKÁZKOVÉ ČÍSLO ZDARMA!

Konference, semináře a přednášky

IPK pořádá – samostatně či v součinnosti s některou z akademických nebo neziskových institucí a nadací – odborné konference, semináře či přednášky. Našimi nejčastějšími partnery jsou Filozofická fakulta, Fakulta sociálních studií a Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity a Ústav pro soudobé dějiny AV ČR.

Analytická činnost

- IPK má vytvořenu síť kontaktů na kvalitní a erudované právníky, politology, ekonomy a další odborníky, která umožňuje zajistit vypracování odborných analýz a návrhů zákonů téměř na jakékoli téma
- IPK zprostředkovává vazbu mezi politickou reprezentací a akademickým prostředím
- od roku 2002 IPK příležitostně vypracovává odborné analýzy pro Ministerstvo zahraničních věcí ČR a Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR a návrhy zákonů pro Poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR

Analýza a monitoring EU

V roce 2004 v rámci IPK vzniklo z iniciativy poslance Evropského parlamentu Hynka Fajmona (EPP-ED/ODS) oddělení pro analýzu evropské legislativy a politiky, jehož posláním je:

- zajišťování pravidelného měsíčního monitoringu evropské legislativy
- provádění analýz vybraných legislativních problémů
- pravidelné zprostředkovávání výsledků práce prostřednictvím médií

Spolupráce s EPP-ED

Od roku 2003 IPK spolupracuje s poslaneckou frakcí EPP-ED v Evropském parlamentu. V rámci této spolupráce:

- organizuje konference na nejruznější společensko-politická témata (např. perspektivy EU, cesta České republiky do EU)
- vydává odborné publikace (např. sborník *Cesta České republiky do Evropské unie*)
- zajišťuje vydávání informačních brožur seznamujících širokou veřejnost s problematikou EU (např. *Co byste měli vědět o Evropském parlamentu, Evropská unie a vaše město/obec, Čeští zemědělci a Společná zemědělská politika Evropské unie*)
- vydává přílohy časopisu *Revue Politika* (např. *EPP-ED a evropská politika, EPP-ED a evropská ústava, EPP-ED po rozšíření EU, EPP-ED a liberalizace světového obchodu, EU a její východní sousedé*)

Součástí *Revue Politika* je i rubrika Evropské stránky, kde jsou prezentovány komentáře, analýzy a překlady zahraničních článků týkající se problémů projektu evropské integrace.

Podpora procesů demokratizace

IPK realizuje zahraniční projekty, v jejichž rámci se snaží podporovat procesy demokratizace v zemích, které mají aktuální zkušenost s nedemokratickým režimem. Pro tyto projekty hledá finanční podporu jak u zahraničních, tak i u domácích organizací a institucí.

- v letech 2004–2005 se uskutečnil projekt „Democratic Institution Building Process in Transition – Lessons from the Czech Republic“ zaměřený na podporu demokratizačních procesů v Iráku
- v roce 2006 proběhl projekt „Jak končí starý režim a začíná nový; čeho se vyvarovat a co podpořit?“ zaměřený na podporu demokratizace na Ukrajině

Personální složení IPK

František Mikš	ředitel
PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.	odborný pracovník
Mgr. Kateřina Hloušková, Ph.D.	odborný pracovník
PhDr. Pavel Pšeja, Ph.D.	odborný pracovník
Mgr. Petra Kuchyňková	analytik
Mgr. Ondřej Krutílek	analytik
Bc. Iveta Frízlová	analytik-asistent

Kontakt

Institut pro politiku a kulturu (IPK)
Centra pro studium demokracie a kultury (CDK)
Venhudova 17, 614 00 Brno, Česká republika
ipk@cdk.cz, tel.: 545 213 862, mobil: 775 570 805
www.cdk.cz/ipk

PROFILY AUTORŮ

Mgr. Petra Kuchyňková

V CDK působí jako analytička evropské legislativy od září 2004. Vystudovala obor mezinárodní vztahy a evropská studia na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity, kde v současnosti postgraduálně studuje obor politologie se zaměřením na mezinárodní vztahy a působí jako asistentka na Katedře mezinárodních vztahů a evropských studií. V rámci své odborné činnosti se věnuje především aktuálnímu dění v Evropské unii, společné zemědělské politice Evropské unie a východní dimenzi vnější politiky Evropské unie. K oblastem jejího odborného zájmu náleží též otázky současné ruské zahraniční politiky se zaměřením na rozvoj vztahu Rusko – Evropská unie.

Mgr. Ondřej Krutílek

V CDK působí jako analytik evropské legislativy a redaktor od září 2004. Od ledna 2005 výkonný redaktor *Revue Politika*. Vystudoval magisterský program mezinárodní vztahy a evropská studia a bakalářský program politologie na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity, kde v současnosti postgraduálně studuje politologii se zaměřením na evropská studia. Autor řady odborných textů. Pravidelně publikuje v tištěných médiích.

Bc. Iveta Frízlová

V CDK působí jako analytik-asistent. Vystudovala bakalářský program anglický jazyk a literatura na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity. Na Fakultě sociálních studií MU v současnosti studuje bakalářský program politologie a mezinárodní vztahy a navazující magisterský program evropská studia.

Navštivte
internetové stránky
www.hynekfajmon.cz

HYNEKFAJMON

POSLANEC EVROPSKÉHO PARLAMENTU ZA ODS

OBSAH

Editorial	6	2.2 Budoucnost EU	23
Executive summary	7	Ratifikační proces Lisabonské smlouvy	23
I. Projednávaná legislativa (vybrané oblasti)	15	2.3 Klimaticko-energetický balík a související otázky	24
1.1 Evropský parlament	15	2.4 Rozšiřování EU	26
Návrh revize směrnice o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví před expozicí elektromagnetickým polím	15	Chorvatsko	26
Balík týkající se volného pohybu zboží	15	Turecko	26
Návrh směrnice o odpadech	16	2.5 Vnější vztahy	27
Návrh směrnice o řízení bezpečnosti silniční infrastruktury	16	Otázka vízové povinnosti s USA	27
Návrh směrnice týkající se režimu zdanění pohonných hmot	17	Bílá kniha o evropské obraně	28
1.2 Komise	18	Kosovská otázka	29
Návrh směrnice o obecné úpravě spotřební daně	18	2.6 Zemědělství	29
Revize směrnice o zřízení evropské rady zaměstnanců	18	Reforma SZP (Health Check) a její souvislosti	29
1.3 Rada	19	III. Přehled klíčových hlasování EP a hlasování skupiny ODS v EP	31
Balík týkající se DPH	19	Plenární zasedání ve dnech 18. – 21. února 2008	31
II. Aktuální problémy	20	Plenární zasedání ve dnech 10. – 13. března 2008	31
2.1 Summit Evropské rady	20	IV. Slovníček	33
Klimatické změny	20	V. Schémata rozhodovacích procedur	35
v kontextu mezinárodní bezpečnosti	20	Schéma konzultační procedury	35
Lisabonská strategie	21	Schéma procedury spolupráce	36
Unie států Středozemního moře	22	Schéma spolurozhodovací procedury	37
		Schéma rozpočtové procedury	38

EDITORIAL

Vážení čtenáři,

většina událostí sledovaného období se více či méně vztahovala k jarnímu summitu Evropské rady, jenž se uskutečnil ve dnech 13.–14. března. Stoprocentně to platí např. o intenzivních jednáních o tzv. klimaticko-energetickém balíku či o otázkách souvisejících s liberalizací energetického sektoru v EU. Na summitu Evropské rady byl projednáván také důležitý dokument vypracovaný zmocněncem pro SZBP Javierem Solanou a Evropskou komisí s názvem Změna klimatu a mezinárodní bezpečnost. Jde prozatím o jakousi analýzu bezpečnostních rizik v souvislosti s otázkami energetické bezpečnosti a klimatických změn, počítá se však, že by mohly následovat konkrétnější iniciativy na jeho základě do prosince 2008. Závěry summitu Evropské rady přinášejí také zhodnocení Lisabonské strategie a návrh dalšího postupu v této oblasti do roku 2010 a jednu událost mezinárodního rozměru – konsensus na budoucím vytvoření unie států Středozemního moře. Jedná se o projekt spojovaný především se jménem francouzského prezidenta Sarkozyho, stejně jako některé iniciativy v rámci debaty o evropské bezpečnostní strategii a posílení evropské obranné dimenze, jejichž projednávání v podvýboru EP pro otázky obrany by také nemělo uniknout pozornosti.

Důležitých témat, která byla v průběhu února a března otevřena – či došlo k posunům v jejich projednávání –, však bylo mnohem více. Vaší pozornosti by rozhodně neměly uniknout plánované změny týkající se unijního režimu spotřebních daní a DPH, resp. boje proti daňovým podvodům, či znovuotevření jednání o kontroverzním návrhu směrnice o odpadech.

Na nižších úrovních Rady ministrů zemědělství a již také v plénu Evropského parlamentu pokračovala debata o změnách společné zemědělské politiky, včetně otázky postupného rušení mléčných kvót, podpory pěstování energetických plodin a budoucnosti přímých plateb. Ze dvou událostí týkajících se vnějších vztahů EU zaujala zejména českou veřejnost v minulém měsíci ostrá reakce unijních institucí na podpis bilaterálního memoranda o bezvízovém styku mezi Českou republikou a USA, po němž následovaly iniciativy dalších států východního rozšíření, snažící se o bilaterální jednání ve věci zrušení víz. Druhou zmiňovanou událost představuje jednostranné vyhlášení nezávislosti Kosova.

V neposlední řadě nelze zapomenout na proces ratifikace Lisabonské smlouvy, do kterého zasáhlo březnové rozhodnutí britského parlamentu o ratifikaci dokumentu parlamentní cestou.

Autoři

EXECUTIVE SUMMARY

I. PROJEDNÁVANÁ LEGISLATIVA (VYBRANÉ OBLASTI)

1.1 Evropský parlament

Návrh revize směrnice o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví před expozicí elektromagnetickým polím

- Plénium EP 19. února schválilo Anderssonovu zprávu týkající se návrhu revize směrnice o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví před expozicí elektromagnetickým polím (2004/40).

Legislativní pozadí

- Směrnice určuje „nejvyšší přípustné hodnoty“ a „referenční hodnoty“ týkající se emisí elektromagnetického záření a stanovuje postup pro případ, že by byly překračovány – s přímými i nepřímými finančními důsledky pro dotčené sektory/podniky.

Obsah návrhu

- Předmětem změny předložené Komisí v říjnu 2007 je prodloužení implementační lhůty směrnice o čtyři roky – do 30. října 2012. Problémem je, že její striktní pravidla mají potenciál ovlivnit fungování celých odvětví (např. výzkum, zdravotnictví ap.), aniž by jakkoli přispívala ke skutečné a efektivní ochraně pracovníků.

Hodnocení

- Návrh lze hodnotit pozitivně právě s ohledem na fakt, že Komise spolu s EP dosáhly bezproblémové shody, pokud jde o „nadměrnou“ (resp. zbytečnou) zátěž, jíž „elektromagnetická“ směrnice předpokládá, aniž by se v tomto směru opírala o věrohodné vědecké podklady.

Další vývoj

- Rada se návrhem měla zabývat 29. února. Nakonec se tak však nestalo.

Balík týkající se volného pohybu zboží

- Plénium EP 21. února přijalo tři legislativní zprávy, jejichž cílem je posílení jedné z elementárních zásad evropské integrace – volného pohybu zboží – a omezení ingerence ze strany jednotlivých členských států.

Obsah návrhů

- První z návrhů by měl mj. vyjasnit používání označení CE na výrobcích, jež mají být obchodovány v rámci EU, druhý text by měl posílit tzv. vzájemné uznávání neharmonizovaného zboží při překračování hranic uvnitř EU a třetí pak to též i v případě tzv. harmonizovaných produktů.

Sporné body

- Všechny návrhy jsou z hlediska posilování ekonomického rozměru evropské integrace v zásadě akceptovatelné, je však třeba upozornit i na některá jejich reregulační úskalí spočívající v tom, že texty mohou mít potenciál zasáhnout (přímo či nepřímo) i subjekty, které s tím dosud „nepočítaly“.

Další vývoj

- V následujícím období se předpokládá posouzení všech uvedených legislativních návrhů v rámci Rady.

Návrh směrnice o odpadech

- Výbor EP pro životní prostředí 25. února zahájil druhé parlamentní čtení návrhu směrnice o odpadech. O dva dny později EP v této souvislosti uspořádal i odborný seminář. Z obou událostí jednoznačně vyplynulo, že otázka navrhované normy bude i ve druhém čtení vysoce konfliktní.

Obsah návrhu a sporné body

- Samotné zaměření návrhu je nesporné, předmětem kontroverzí je nicméně od počátku jeho projednávání klasifikace jednotlivých způsobů nakládání s odpady a jejich právní ošetření.
- Klíčové je především rozlišení mezi ukládáním odpadů do země, popř. jejich spalováním, na jedné straně (méně preferovaná varianta konvenující však členským státům zastoupeným v Radě) a jejich recyklací (jíž prosazují, zjednodušeně řečeno, především EP a Komise).

Další vývoj

- EP o návrhu spolurozhoduje s Radou. Kdy dojde k završení jeho druhého čtení, není v tuto chvíli jasné.

Návrh směrnice o řízení bezpečnosti silniční infrastruktury

- Výbor EP pro dopravu se 26. února již podruhé (poměrem 25:4:13) postavil proti návrhu směrnice o řízení bezpečnosti silniční infrastruktury z toho důvodu, že daná otázka by měla jednoznačně spadat do kompetence jednotlivých členských států, které jsou schopny (a jak ukázalo dřívější hlasování v Radě i ochotny) řešit ji samy.

Obsah návrhu

- Výbor navrhl, aby směrnice vstoupila v platnost, ovšem klíčové přílohy, jež by měly přesně určit postup při plnění požadovaných bezpečnostních standardů, by se neměly stát závaznými, ale pouze indikativními.

Další vývoj

- Plénem EP se bude zprávou z výboru zabývat na svém dubnovém zasedání.

Návrh směrnice týkající se režimu zdanění pohonných hmot

- Plénem EP 13. března poměrem 447:64:39 přijalo zprávu týkající se návrhu směrnice o režimu zdanění pohonných hmot. EP v ní doporučil zvýšení minimální sazby spotřební daně na naftu na úroveň minimální sazby spotřební daně na bezolovnatý benzín a současně vyslovil názor, aby pro obě pohonné hmoty byla stanovena i maximální hranice spotřební daně.

Obsah návrhu

- Minimální sazba daně by podle EP měla vzrůst z dnešních 302 €/1000 na 359 €/1000 litrů (současná sazba u benzínu), a to do roku 2015 (nikoli do roku 2012, jak navrhla Komise).

Sporné body

- ČR podle dostupných zdrojů neměla a nemá s návrhem Komise problém, protože z důvodu posilujícího kurzu koruny její sazby spotřební daně již dosahují požadované minimální výše (nafta: 398 €/1000 litrů; benzin: 470 €/1000 litrů).

Další vývoj

- Rada musí o návrhu podobně jako v případě jiných daňových otázek rozhodnout jednomyslně.

1.2 Komise

Návrh směrnice o obecné úpravě spotřební daně

- Komise 14. února předložila komplexní návrh směrnice o obecné úpravě spotřební daně, jehož cílem má být boj proti daňovým podvodům

a zjednodušení (zpřehlednění) přeshraničních nákupů, pokud jde o daňové otázky.

Obsah návrhu

- Text návrhu má trojí cíl: vytvořit právní rámec pro elektronický systém správy spotřební daně fungující v celé EU (Excise Movement Control System; EMCS) a „pokrývající“ výběr spotřební daně z alkoholických nápojů, tabákových výrobků a minerálních olejů; liberalizovat pravidla pro nákup alkoholických nápojů zakoupených v jednom členském státě a zkonsumovaných v jiném členském státě; a zjednodušit pravidla pro komerční pohyb komodit zatížených spotřební daní.

Hodnocení

- Návrh lze (v souladu s Komisí) hodnotit jako „technickou“ normu, jež pouze zpřesňuje dosavadní pravidla stanovená směrnicí 92/12.
- Na druhou stranu návrh – navzdory faktu, že předpokládá výslednou formu směrnice – nepočítá s žádnou implementační lhůtou, jež bývají v případě směrnic běžné, a proto je třeba jej nepodceňovat.
- Dalším důvodem, proč je návrh zaznamenáníhodný, je fakt, že v současnosti se jedná o obdobných mechanismech i v souvislosti s DPH (viz „Balík týkající se DPH“ a zejm. nelegislativní dokument SEC(2008)249 zveřejněný 22. února a zabývající se možností obligatorní realokace příjmů z DPH mezi členskými státy kvůli boji proti daňovým únikům; projekt podporují především Německo a Rakousko, ostatní země se stavějí spíše proti).
- Konečně posledním důvodem, proč by návrh neměl zapadnout, je fakt, že otázka liberalizace pravidel pro nákup alkoholických nápojů byla na jednání Rady již dříve, ovšem v průběhu roku 2005 se jí Rada odmítla zabývat (zatímco EP tehdy podporoval návrh Komise).

Další vývoj

- Výsledná směrnice by měla být podle Komise implementována do příštího roku. Nakolik je tato představa reálná, lze usuzovat z předchozí neúspěšné zkušenosti s návrhem z roku 2004.

Revize směrnice o zřízení evropské rady zaměstnanců

- Komise 20. února zahájila druhou fázi konzultací týkajících se revize platné směrnice o zřízení evropské rady zaměstnanců (94/45), která garantuje informování zaměstnanců o řízení podniků s více než 1000 pracovníky (a minimem 150 zaměstnanců pracujících alespoň ve dvou členských zemích).

Obsah

- Podle Komise nemá dojít k žádnému meritornímu posunu, ale ke zpřesnění stávajících pravidel – lhůt, formátu požadovaných informací ap. Rovněž by nemělo dojít k harmonizaci sankcí za porušování směrnice.

Sporné body

- Směrnice je jedním z řady vyjádření korporativistických idejí na evropské úrovni. Její praktické využívání je rovněž diskutabilní, stejně jako postoj zaměstnanců a zaměstnavatelů k ní.

Další vývoj

- Podle dosavadních signálů se zainteresovaní aktéři k projednávání návrhu postaví vstřícně, a to i ti, kteří se stávající směrnici nesouhlasí. Důvodem je fakt, že většina z nich kalkuluje s tím, že do voleb do EP v červnu 2009 se tato otázka nestihne zavřít a novelizovaná směrnice ve výsledku (pokud vůbec) vstoupí v platnost nejdříve v roce 2010.

1.3 Rada

Balík týkající se DPH

- Rada ECOFIN 12. února schválila balík norem týkajících se DPH a jejího výběru, a potvrdila tak svou politickou dohodu dosaženou v prosinci 2007.

Obsah návrhů

- Nejdůležitější změnou je, že od 1. ledna 2010 se DPH nebude odvádět v zemi, v níž je příslušný podnikatel registrován, ale v zemi, kde je spotřebováván jeho produkt.
- Je ovšem třeba poznamenat, že změna se dotkne obecně jen vztahu „business-to-business“, nikoliv vztahu mezi podnikateli a koncovými zákazníky. Výjimku v tomto směru mají představovat pouze stravovací služby, půjčovny dopravních prostředků (např. autopůjčovny), kulturní, sportovní, vědecké a vzdělávací služby a zmíněné elektronické, telekomunikační, televizní a rozhlasové služby.

Hodnocení

- Význam uvedené změny je dvojitý: mělo by dojít ke snížení administrativních nákladů pro společnosti poskytující přeshraniční služby (měla být zavedena elektronická procedura refundace DPH, kterou společnosti zaplatily v členských zemích, kde nejsou registrovány) a současně by se mělo zabránit „narušení hospodářské soutěže“ z důvodu existence různých daňových sazeb v různých členských státech.

Další vývoj

- Popsané změny budou vstupovat v platnost postupně mezi lety 2009 a 2018.

II. AKTUÁLNÍ PROBLÉMY**2.1 Summit Evropské rady**

- Každoroční jarní summit Evropské rady se uskutečnil ve dnech 13. – 14. března.
- Na programu jednání hlav států a vlád EU byly především čtyři okruhy otázek: energetika, a to nejen v souvislosti s lednovým klimaticko-energetickým balíčkem, společná zahraniční a bezpečnostní politika (navzdory aktuální otázce vyhlášení samostatnosti Kosova se hlavním projednávaným zahraničněpolitickým tématem stal navrhovaný vznik Středozemní unie, prosazovaný především Francií), inovace Lisabonské strategie a situace na mezinárodních finančních trzích.

Klimatické změny v kontextu mezinárodní bezpečnosti

- Důležitou otázkou, která byla projednávána v rámci summitu Evropské rady představoval prezentovaný společný dokument vytvořený Komisí a Vysokým zmocněncem EU pro SZBP Javierem Solanou o dopadu klimatických změn na mezinárodní bezpečnost s názvem Klimatická změna a mezinárodní bezpečnost

Klimatické změny a energetická bezpečnost

- Dokument konstatuje poměrně zřejmou skutečnost, že stoupající konkurence v oblasti „boje“ o energetické zdroje je a bude důvodem nestability a krizí. Propojuje však tuto prognózu narůstající nestability ve světě, jejíž příčinou jsou mimo jiné narůstající socio-ekonomické a demografické problémy, jimž čelí státy disponující zdroji ropy a zemního plynu, s upozorněním na to, že se řada významných ložisek fosilních paliv nachází v oblastech zranitelných ve vztahu k projevujícím se klimatickým změnám.
- Nedostatek pitné vody v některých regionech podle Solanova dokumentu ohrožuje produkci elektřiny v regionech, jako je střední Asie, andská oblast či Blízký východ, což ohrožuje zásobování elektřinou i v Evropě.
- V možnosti zvýšení soběstačnosti EU i dalších regionů v produkci elektrické energie podporou jaderné energetiky však vidí nebezpečí dalšího šíření jaderných technologií zneužitelných k výrobě zbraní.

- Zvyšování hladiny moře v důsledku globálního oteplování a zvýšená intenzita přírodních katastrof typu hurikánů zase ohrožují ropné rafinerie v šelfech moří, jako příklad je uveden vliv hurikánu Katrina na těžbu ropy v Mexickém zálivu.

„Boj“ o nová surovinová ložiska

- Dokument upozorňuje na zajímavou skutečnost, že klimatické změny umožňují lepší dostupnost arktických oblastí, kde se nachází další energetické zdroje. Přesun boje o energetické zdroje do nových oblastí je demonstrován na příkladu ruské „kolonizace“ Arktidy a oblasti za severním polárním kruhem, kde tání ledovců umožnilo průzkum energetických zdrojů.

Očekávané konkrétní dopady

- Mají následovat konkrétní návrhy na akce a iniciativu ze strany EU, jež budou pravděpodobně projednávány na zimním summitu Evropské rady v prosinci.

Lisabonská strategie

- Předmětem jednání Evropské rady i paralelně probíhajícího summitu evropské tripartity bylo stanovení priorit Lisabonské strategie pro nadcházející tříleté období.

Summit evropské tripartity

- Jednání summitu evropské tripartity se účastnila také předsednická trojka (Slovensko, Francie, Česká republika, kterou na jednání reprezentoval premiér Topolánek).

Lisabonská strategie – závěry Evropské rady

- Summit Evropské rady podle očekávání dospěl k závěru, že revidovaná Lisabonská strategie funguje dobře, mezery jsou pak v její implementaci, především v uvádění národních rozvojových strategií do praxe.
- V následujících třech letech má být nadále potvrzován důraz na sociální a environmentální (klimatické změny) rozměr Lisabonské strategie. Nemá se zapomínat na úlohu inovací a kreativity pro rozvoj ekonomiky založené na znalostech.

Prioritní oblasti Lisabonské strategie

- Byly potvrzeny čtyři prioritní oblasti: důraz na občana (což znamená především sociální dimenzi strategie, včetně reflexe demografických změn, vlivu migrace či mezikulturní dialog); životní prostředí; vytvoření více konkurenceschopné ekonomiky; znalosti a inovace.
- Členské státy by měly v nadcházejícím období předkládat akční plány naplňování Lisabonské strategie, jejichž součástí má být i uplatňování principu flexicurity coby „evropského“ sociálního modelu v každém členském státě.

„Pátá svoboda?“

- Slovinské předsednictví v rámci závěrů summitu zdůrazňovalo potřebu zavedení „páté svobody“ (vedle volného pohybu osob, zboží, služeb a kapitálu), kterou by měl být volný pohyb znalostí.
- Po roce 2010 by mělo dojít k hlubší revizi Lisabonské strategie a jejích cílů, diskusi na toto téma je tedy možné očekávat v rámci dalších summitů Evropské rady i dílčích oborových rad ministrů, především Rady pro sociální otázky, zdraví a ochranu spotřebitele, Rady pro výzkum, vzdělávání a mládež a Rady pro hospodářskou soutěž.

Unie států Středozevního moře

- Plán vytvoření unie států s přístupem se Středozevnímu moři, která by měla usilovat o posílení politické i hospodářské spolupráce těchto států ležících na severu Afriky a v oblasti Blízkého východu s členskými státy EU, je projektem spojovaným do značné míry s osobou francouzského prezidenta Sarkozyho a od počátku vyvolával kontroverzní reakce.

Sporné body a pozice aktérů

- Kritika přicházela především ze strany členských států obávajících se, že půjde o projekt, v němž Francie bude chtít hrát rozhodující roli a který naruší soudržnost a charakter společné zahraniční a bezpečnostní politiky, pokud by do unie byly zaangażovány pouze některé členské státy EU (Německo).
- Ke kritikům ideje Středozevní unie náleželo také Polsko, které se obávalo ztráty zájmu o východní Evropu. Další členské státy vznášely otázku financování projektu, který má regionální rozměr, s obavou, že většina členských států by na něm byla zaangażována právě pouze finančně (coby plátcí do rozpočtu EU).

Středozevní unie a energetická bezpečnost

- Také v projektu Středozevní unie hraje důležitou roli energetika (Alžírsko může představovat pro EU alternativního dodavatele zemního plynu). Zajímavý je vztah tohoto projektu k turecké otázce.

Kompromisní řešení summitu Evropské rady – Unie Středozevního moře

- Napětí zmírnila skutečnost, že výsledný projekt prezentovaný na summitu byl výsledkem předem dosaženého francouzsko-německého kompromisu.
- Mezi ústupky Francie náleží to, že původně omezený formát angažmá členských států EU v unii je rozšířen na celou sedmadvacítku. Iniciativa spolupráce v rámci Unie států Středozevního

moře je tak otevřena pro všechny členy EU, logicky se ale předpokládá, že nejvíce budou zaangažovány státy ležící při Středozezemním moři.

- Ústupek byl proveden také v názvu unie, původně Středozezemní unie (Mediterranean Union), nakonec byla nazvána Unií (států) Středozezemního moře (Union of the Mediterranean), aby název útvaru neevokoval vznik jakési nové, separátní unie mimo EU.
- Klíčové oblasti spolupráce v unii mají zahrnovat především energetické otázky, ekologii Středozezemního moře, otázky námořní dopravy, posílení spolupráce v oblasti výměnných vzdělávacích pobytů (jakýsi „Erasmus pro Středomoří“) a společné vědecké projekty.
- Do roku 2010 se počítá s ustavením zóny volného obchodu, která má spojit EU se státy současného Barcelonského procesu, které se stanou členy nové unie (Alžírsko, Egypt, Izrael, Jordánsko, Libanon, Maroko, Palestinská samospráva, Sýrie, Tunis a také Turecko, pozorovatelem bude Libye).

2.2 Budoucnost EU

Ratifikační proces Lisabonské smlouvy

Irsko

- Irský parlament přijal zákon, který potvrzuje neutralitu země a neumožňuje tedy participovat na společné bezpečnostní a obranné politice. Vláda chce tak minimalizovat negativní dopady na ratifikační proces Lisabonské smlouvy, kterou schválí nejprve parlament a poté, pravděpodobně druhý týden v červnu, lidé v referendu.
- Nicméně, vláda čelí silnému tlaku ze strany EU na to, aby byla Smlouva schválena. K irskému referendu se vyjadřoval také Evropský parlament, který se v dodatku č. 32 ke zprávě týkající se Lisabonské smlouvy (tzv. De Vigova a Corbettova zpráva, viz Plenární zasedání EP) vyjádřil proti návrhu, zda má EP respektovat výsledky irského referenda. Dodatek byl tedy odmítnut v poměru 499–129–33. Poslanci české vládní strany ODS byli mezi těmi 129 poslanci, kteří hlasovali pro respektování výsledků irského hlasování.

Velká Británie

- Britský parlament zamítl požadavek opozice na vyhlášení referenda k Lisabonské smlouvě, kterou mnozí považují za téměř totožnou s původní euroústavou.
- Proti návrhu zamítnout referendum se postavilo také 20 členů vládní Labour Party. Celkově návrh prošel jen malou většinou 63 hlasů.

Německo

- Poslanec z vládní strany CSU Peter Gauweiler podal návrh k německému Ústavnímu soudu na přezkoumání legálnosti Lisabonské smlouvy.
- Tento krok by mohl vést k tomu, že Německo nebude schopno Smlouvu ratifikovat včas, aby vstoupila v platnost v roce 2009. Německý parlament chce Smlouvu ratifikovat v květnu.

2.3 Klimaticko-energetický balík a související otázky

- Rada ministrů se ve dnech 28. února, 3. března a 10. března mj. věnovala dvěma v současnosti velmi aktuálním otázkám: SET planu a tzv. klimaticko-energetickému balíku.
- Všechna zmíněná jednání posloužila primárně k výměně stanovisek jednotlivých členských států.

SET plan

- Pokud jde o SET plan, předložený loni v listopadu a zabývající se způsoby, jak snížit emise CO₂ prostřednictvím investic do (nových) technologií (zatím bez předložení legislativních návrhů), Rada s jeho obsahem (až na Rakousko, které vystupovalo proti) rámcově souhlasila, nicméně požádala Komisi, aby s materiálem dále pracovala.
- Na druhou stranu, SET plan je jediným významným (byť nezávazným) dokumentem EU, jenž jako „nízkouhlíkovou“ technologii explicitně zmiňuje jadernou energii.

Klimaticko-energetický balík

- V otázce klimaticko-energetického balíku se ministři shodli pouze na tom, že budou podporovat cíle Komise na snížení emisí CO₂. Konkrétní parametry návrhů předložených v lednu 2008 však již byly předmětem debaty.
- Většina nových členských států (včetně ČR, Slovenska, Polska či Rumunska a za významné podpory Německa stavicího se na summitu za úpravu referenčního roku z 2005 na 1990) požadovala (v ideálním případě a v kontrastu k postojům Velké Británie či Dánska) bezplatné přidělování emisních povolenek až do roku 2020, a to pro všechny potenciálně dotčené sektory včetně energetiky.
- Dalším sporným bodem bylo plánované „ostré“ oddělení sektorů zahrnutých do zmíněného systému obchodování s emisními povolenkami a těch oblastí, které sice budou rovněž muset vykazovat pozitivní posuny, pokud jde o jejich emisní účinnost, ale součástí daného systému být nemají.

- Předmětem debaty byla rovněž otázka navyšování podílu energie z obnovitelných zdrojů (srov. COM(2008)19). Podle Rady (zejm. Německa, Španělska, Lucemburska, Kypru či Dánska) by měly být návrhy Komise doplněny o „flexibilní mechanismy“ umožňující dosáhnout 20% podílu energií z obnovitelných zdrojů do roku 2020 různými (i již existujícími) způsoby, s přihlédnutím k realitě v jednotlivých členských státech (zvláště v těch, které zvyšovaly podíl energie z obnovitelných zdrojů již dříve a v důsledku plánovaného nastavení pravidel by byly nuceny své „snahy“ v tomto směru dále posílit).
- Pokud jde o 10% podíl biopaliv na celku paliv používaných v EU v roce 2020, ministři v Radě (a především pak na summitu, za podpory EP, který se danou problematikou zabýval 4. března) jednoznačně podpořili, aby biopaliv bylo využíváno skutečně jen v případech, kdy je to efektivní a nelze očekávat negativní dopady na potravinovou produkci a/nebo životní prostředí.
- V otázce liberalizace energetického sektoru (Komise své návrhy předložila v září 2007) jednání Rady pouze kopírovalo dosavadní „rozložení sil“.

Postavení České republiky

- V případě ČR se na jednáních projeví dlouhodobé rozpory mezi ministerstvem průmyslu a obchodu a ministerstvem životního prostředí.

Předpokládaný další vývoj

- Další vývoj ve všech uvedených otázkách je prozatím jen obtížně předvídatelný, a to nejen kvůli obsahu všech uvedených legislativních i nelegislativních textů, ale i kvůli tomu, že institucionálně se jimi budou zabývat různí aktéři. Zasedání Evropské rady na tom nezměnilo nic, pouze konstatovalo dříve artikulované ambiciózní – a podle našeho názoru málo reálné – představy (především Komise) dosáhnout shody (zejména na klimaticko-energetickém balíku) do konce roku 2008, resp. začátku roku 2009, kdy se EU bude začínat chystat na volby do EP.

2.4 Rozšiřování EU

Chorvatsko

- Evropská Komise oznámila, že je možné, aby Chorvatsko dokončilo přístupová jednání do roku 2009.
- Pokud by bylo všech 35 vyjednávacích kapitol uzavřených do roku 2009 (nyní probíhají jednání 16 z nich), mohlo by Chorvatsko do Unie vstoupit v lednu 2011.

- Přístupová jednání s Chorvatskem komplikovala hlavně neshoda ohledně Zóny ochrany ekologické a rybářské oblasti (Ecological and Fisheries Protection Zone – ZERP) zahrnující 30 000 km² Jaderského moře, ve které byl rybolov omezen a o kterou se přelo Chorvatsko, Slovinsko a Itálie.
- Unie tuto balkánskou zemi ještě stále kritizuje za pomalé reformy v oblasti administrativy, boji proti korupci, ochrany srbské menšiny a restrukturalizace těžkého průmyslu.

Turecko

- Evropská unie tlačí na Turecko, aby zrychlilo tempo svých reforem. Jedná se především o oblast lidských práv a postavení kurdské menšiny. Komisař pro rozšiřování Olli Rehn uvedl, že reformy jsou třeba hlavně v zajištění fundamentálního práva na projev. Stejně tak by mělo dojít k revizi ústavního článku 301, který za „urážku Turecka“ ukládá až čtyři roky odnětí svobody.
- Na druhou stranu, Komise ocenila reformy v oblasti občanského a trestního práva, zrušení trestu smrti, politiky nulové tolerance k mučení a posílení občanské společnosti vůči armádě. Rehn zdůraznil, že je potřeba zajistit ekonomická, sociální a kulturní práva všech občanů Turecka, tedy i patnácti milionové kurdské menšiny. Dalšími oblastmi pro reformy zůstává soudní moc, sociální oblast, ženská a dětská práva.
- Jako alternativu navrhoval založení tzv. Středozemní unie (viz výše), která by sahala od Maroka po Turecko a zaměřila by se na užší spolupráci s jižními sousedy.

2.5 Vnější vztahy

Otázka vízové povinnosti s USA

Legislativní pozadí

- USA přijaly v srpnu 2007 legislativu modernizující Program bezvízového styku (Visa Waiver Program). Za některé prvky Programu bude odpovědnou Evropské společenství, a proto bylo nezbytné, aby Komise vypracovala společné podmínky, za kterých bude americký program přijat a které zajistí občanům všech členských zemí výsady plynoucí z členství v EU.

Postup Komise

- Komise 11. března předložila návrh Radě ke schválení, aby byla pověřena otevřít jednání s USA o podobě participace v Programu bezvízového styku s USA, jež spadají do kompetencí ES.

- Doporučení se nevztahuje na Irsko a Velkou Británii, kteří nejsou členy společné vízové politiky. Návrh předpokládal, že Komise bude vyjednávat za celé Společenství a členské země upustí od bilaterálních dohod s USA.
- Jednání Komise navazuje na samostatný krok České republiky minulý měsíc, která si vyjednala rychlejší přijetí do Programu bezvízového styku s USA. Estonsko a Lotyšsko vyjádřilo stejný úmysl tento týden a další státy jako Maďarsko, Slovensko a Litva chtějí to plánují v nejbližších týdnech.

Bílá kniha o evropské obraně

- V první polovině března byl na půdě Evropského parlamentu projednáván návrh Bílé knihy o evropské obraně, který by měl představovat do budoucna evropskou bezpečnostní strategii. 6. března byl představen v rámci podvýboru EP pro obranu.

Opět klíčová role Sarkozyho Francie?

- Jak již naznačil francouzský prezident Sarkozy v rámci nastíněných priorit budoucího francouzského předsednictví, je možné v druhé polovině roku 2008 očekávat iniciativy pro posílení evropské obranné politiky.
- Jednou z nejdůležitějších otázek, která bude v souvislosti s evropskou bezpečnostní strategií řešena, je pochopitelně vztah evropské obranné politiky k NATO a v tomto kontextu i budoucnost transatlantických vztahů EU-USA, která by měla být posílena i v bezpečnostní rovině.
- Slyšení v rámci podvýboru EP pro obranu však potvrdilo značnou nejednotnost expertních hlasů v této otázce, včetně zdůrazňování potřeby ukončení závislosti evropské obrany na USA, což je ovšem v současnosti značně utopická až riziková myšlenka.
- Evropská bezpečnostní strategie se ovšem nemá týkat pouze otázek spojených ryze s vojenskou silou a obrannými složkami, ale má řešit bezpečnostní hrozby v širším kontextu.
- V tomto smyslu stojí za zaznamenání i společný dokument Vysokého zmocněnce EU pro SZBP Javieria Solany a Evropské komise, který se věnuje dopadu klimatických změn na mezinárodní bezpečnost, který byl projednáván v rámci summitu Evropské rady (viz výše) či úloha boje proti znečištění vodních zdrojů a moří v rámci diskutované bezpečnostní strategie. To naznačuje možné směry, kterými se definice evropské bezpečnostní strategie ubírá, např. propojení s ekologickými tématy či diskuse o bezpečnostní dimenzi kybernetických zločinů a rolí virtuálních útoků prostřednictvím internetové sítě.

Kosovská otázka

Vyhlášení nezávislosti Kosova

- Kosovská vláda v čele s Hashimem Thacim využila prvního avizovaného data možného vyhlášení nezávislosti Kosova a 17. února jednostranně vyhlásila nezávislost. Srbská strana tento krok ihned odsoudila a odmítla kdykoli v budoucnosti uznat, zároveň se obě strany obrátily na EU, aby zaujala k této skutečnosti jednoznačné stanovisko.

Nejednotný postoj EU

- Ihned po vyhlášení kosovské nezávislosti zaujaly různé členské státy odlišné postoje k samotné otázce uznání. Zatímco Británie, Francie, Německo či Itálie počítaly s co nejdřívejším uznáním samostatnosti Kosova, tento krok následně odmítly Kypr, Rumunsko, Slovensko, Bulharsko, Španělsko a Řecko.
- EU se prozatím dokázala shodnout na vyslání policejní a administrativní mise v počtu cca 1800 osob, ani této akce se však neúčastní Kypr, který využil možnosti konstruktivní abstinence. Zformování mise EU-LEX, která má dosáhnout plné operační schopnosti v červnu 2008, odsoudilo opět Srbsko a také Rusko.

Vyostření situace v Srbsku a v Kosovu

- Ačkoli kosovský premiér Thaci zdůrazňoval, že nový stát bude dle principů vlastní ústavy založen na respektu práv menšin, včetně menšiny srbské a rovný přístup ke všem etnikům, vyvolalo kosovské vyhlášení nezávislosti ihned násilnosti, a to nejen v samotném Kosovu, ale i v Bělehradu.
- Společný postoj, na němž se instituce EU a členské státy dokázaly shodnout, vyjadřuje především snahu nabídnout oběma státům, Srbsku i Kosovu, budoucnost v rámci EU, ani zde však unie nemůže nabídnout žádný rychlý proces s konkrétními konturami. Kosovská otázka se stala i tématem, které zkomplikovalo podpis asociální smlouvy se Srbskem.

2.6 Zemědělství

Reforma SZP (Health Check) a její souvislosti

- I pro březnové zasedání Rady ministrů zemědělství zůstává klíčovým tématem střednědobá revize SZP. Evropský parlament k němu na únorovém jednání Zemědělského výboru vydal stanovisko v podobě Goepelovy zprávy s příslušnými pozměňovacími návrhy, svá stanoviska již indikovaly také členské státy. Březnové zasedání Rady ministrů zemědělství by mělo vygenerovat již společnou pozici Rady ministrů.

Navyšování a rušení mléčných kvót

- Revize CAP byla projednávána již na pracovních skupinách Rady ministrů, jednal o něm i speciální Výbor pro zemědělství, který je součástí systému tzv. komitologie (spojuje na různých úrovních Radu a Komisi).
- Mezi kontroverzní téma náleží postupné zrušení mléčných kvót, s nímž se počítá do roku 2015. Dílčí krok k tomuto rozhodnutí by měl být podniknut již na nadcházející březnové Radě ministrů, počítá se, že v rámci „hladkého přistání“, které by mělo postupně připravovat zemědělce na zrušení mléčných kvót, budou mléčné kvóty v EU nejprve navýšeny o 2%, to je však návrh s nímž se neztotožňují všechny členské státy.

Sporné body a postoje aktérů

- Německo či Rakousko patřící mezi největší producenty mléka se chystají návrh, o němž má být hlasováno kvalifikovanou většinou, vetovat. Francie ohlásila, že se pravděpodobně zdrží hlasování.
- Kompromisní a relativně logické řešení se zdá nabízet pozice EP prezentovaná zprávou Elisabeth Jeggleové (EPP-ED, Dánsko), která navrhuje dobrovolné dvouprocentní navýšení kvót, podle potřeb jednotlivých států.

Konec podpory pěstování energetických plodin?

- Mléčné kvóty však nejsou v rámci Health Check jediným kontroverzním tématem. K dalším patří např. zrušení speciální podpory energetických

plodin v zemědělství, které navrhuje Komise, jak potvrdila 13. března komisařka Boelová na světovém kongresu, jenž se zabýval tématem trhů s biopalivy.

Budoucnost přímých plateb a cross-compliance

- Zástupci členských států v Radě i europoslanci se dále vyjadřovali k tématu budoucnosti přímých plateb, systému cross-compliance či dalšímu oddělování plateb od produkce.
- Z hlediska ČR je důležité, že Goepelova zpráva, která vyjadřuje pozici EP k Health Check, jednoznačně odmítá degresivní snižování plateb podle velikosti farem. Méně pozitivní již je skutečnost, že zpráva počítá s postupným ukončením dodatečných plateb pro některé plodiny a jejich úplným oddělením od produkce (decoupling).
- Stanovisko EP také podporuje všeobecné a co nejdřívější zavedení cross-compliance jako podmínky zisku přímých plateb.

Legislativní pozadí

- Společná pozice Rady bude formulována na jednání 17. března, již nyní jsou přitom známy rozdílné postoje ve výše zmíněných oblastech, některé členské státy také nesouhlasí s plánovaným rychlým legislativním postupem Komise, která chce již v květnu zveřejnit konkrétní návrhy, o nichž by měla Rada rozhodnout optimálně do konce roku 2008, tedy do konce francouzského předsednictví.

I. PROJEDNÁVANÁ LEGISLATIVA (VYBRANÉ OBLASTI)

1.1 EVROPSKÝ PARLAMENT

Návrh revize směrnice o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví před expozicí elektromagnetickým polím

Plénum EP 19. února schválilo Anderssonovu zprávu týkající se návrhu revize směrnice o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví před expozicí elektromagnetickým polím (2004/40).

Legislativní pozadí

Původní směrnice byla (jako osmnáctá v souladu s rámcovou směrnicí 89/391) schválena před čtyřmi lety. Je součástí balíku čtyř norem, jejichž cílem je (krom elektromagnetických polí) chránit pracovníky před vlivem hluku, vibrací a světelným zářením. (Poslední z uvedených norem byla v EU dlouhodobě předmětem sporů kvůli tomu, zda do jejího rámce zahrnout také sluneční záření.)

Směrnice určuje „nejvyšší přípustné hodnoty“ a „referenční hodnoty“ týkající se emisí elektromagnetického záření a stanovuje postup pro případ, že by byly překračovány – s přímými i nepřímými finančními důsledky pro dotčené sektory/podniky.

Obsah návrhu

Předmětem změny předložené Komisí v říjnu 2007 je prodloužení implementační lhůty směrnice o čtyři roky – do 30. října 2012. Problémem je, že její striktní pravidla mají potenciál ovlivnit fungování celých odvětví (např. výzkum, zdravotnictví ap.), aniž by jakkoli přispívala ke skutečné a efektivní ochraně pracovníků.

V průběhu uvedeného čtyřletého období se počítá s vypracováváním studií a potenciálními věcnými změnami původní směrnice. Určité kroky Komise na tomto poli již podnikla.

Hodnocení

Návrh lze hodnotit pozitivně právě s ohledem na fakt, že Komise spolu s EP dosáhly bezproblémové shody, pokud jde o „nadměrnou“ (resp. zbytečnou) zátěž, již „elektromagnetická“ směrnice předpokládá, aniž by se v tomto směru opírala o věrohodné vědecké podklady.

Na druhou stranu je však možné vyjádřit obavy, zda obsah původní směrnice má zůstat, jak se předpokládá, zachován. Změnit (prodloužit) se má pouze doba implementace, a relevantní sektory tudíž dopadu směrnice nakonec z největší pravděpodobností ušetřeny nebudou.

Další vývoj

Rada se návrhem měla zabývat 29. února. Nakonec se tak však nestalo.

Nicméně vzhledem k tomu, že revize stávající směrnice má snížit (resp. zpomalit) adaptační tlak na jednotlivé členské státy, předpokládá se, že příslušní ministři (práce a sociálních věcí) jej v dohledné době bez výhrad schválí.

Balík týkající se volného pohybu zboží

Plénum EP 21. února přijalo tři legislativní zprávy, jejichž cílem je posílení jedné z elementárních zásad evropské integrace – volného pohybu zboží – a omezení ingerence ze strany jednotlivých členských států.

Legislativní pozadí

Zprávy se týkají návrhu rozhodnutí o společném rámci pro uvádění výrobků na trh (včetně používání označení CE – Conformité Européenne; COM(2007)53; tzv. rozhodnutí o „novém přístupu“), návrhu nařízení, kterým se stanoví postupy týkající se uplatňování určitých vnitrostátních technických pravidel u výrobků zákonně uváděných na trh v jiném členském státě (COM(2007)36; tzv. nařízení o vzájemném uznávání), a návrhu nařízení, kterým se stanoví požadavky na akreditaci a dozor nad trhem a týkající se uvádění výrobků na trh (COM(2007)37; tzv. nařízení o „novém přístupu“). Všechny texty předložila Komise v únoru 2007. EP se jimi zabýval v rámci svého prvního čtení (příslušné výbory se k nim vyjádřily již v listopadu 2007), Rada se jim doposud oficiálně meritorně nevěnovala.

Obsah návrhů

První z návrhů by měl mj. vyjasnit používání označení CE na výrobcích, jež mají být obchodovány v rámci EU, druhý text by měl posílit tzv. vzájemné uznávání neharmonizovaného zboží

při překračování hranic uvnitř EU a třetí pak totéž i v případě tzv. harmonizovaných produktů.

Sporné body

Všechny návrhy jsou z hlediska posilování ekonomického rozměru evropské integrace v zásadě akceptovatelné, je však třeba upozornit i na některá jejich reregulační úskalí spočívající v tom, že texty mohou mít potenciál zasáhnout (přímo či nepřímo) i subjekty, které s tím dosud „nepočítaly“.

Např. v případě prvního z návrhů se předpokládá, že zodpovědnost za soulad výrobků s platnými předpisy ponese v případě produktů vyrobených v EU jednoznačně jejich výrobci a v případě produktů vyrobených mimo EU jejich dovozci. Pravidla pro používání označení CE by měla být zpřísněna a doplněna i příslušným sankčním mechanismem – s tím, že směrem k Unii by měly být za jejich naplňování odpovědné jednotlivé členské státy. Pokud jde o neharmonizované zboží, EP mj. předpokládá, že členové EU pro jeho „tok“ napříč Unii vytvoří „národní kontaktní centra“, jež by jej měla – poskytováním informací – usnadnit.

Další vývoj

Návrhy přivítala krom odpovědného komisaře Güntera Verheugena většina zainteresovaných aktérů, včetně podnikatelských kruhů (např. organizace EuroCommerce).

V následujícím období se předpokládá posouzení všech uvedených legislativních návrhů v rámci Rady. Přesné datum prozatím známo není. Vzhledem k tomu, že členské státy mají být novými normami nejen oslabeny (což je však s ohledem na posilování principu volného pohybu zboží v EU pochopitelné), ale především jim mají vzniknout nové náklady, lze každopádně čekat předložení celé řady pozměňovacích návrhů, modifikujících dosavadní požadavky Komise a EP.

Návrh směrnice o odpadech

Výbor EP pro životní prostředí 25. února zahájil druhé parlamentní čtení návrhu směrnice o odpadech. O dva dny později EP v této souvislosti uspořádal i odborný seminář. Z obou událostí jednoznačně vyplynulo, že otázka navrhované normy bude i ve druhém čtení vysoce konfliktní.

Legislativní pozadí

Komise svůj návrh předložila v roce 2005 (COM(2005)664) s cílem nahradit (výrazně inovovat) platné směrnice 75/442, 75/439 a 91/689, definovat základní pojmy odpadové politiky a klasifikovat ekologicky nejšetrnější způsoby zpracování

odpadů. Rada svůj společný postoj přijala 20. prosince 2007 poté, co se na něm předběžně dohodla v červnu téhož roku.

Obsah návrhu a sporné body

Samotné zaměření návrhu je nesporné, předmětem kontroverzí je nicméně od počátku jeho projednávání klasifikace jednotlivých způsobů nakládání s odpady a jejich právní ošetření.

Pro producenty odpadů i jejich zpracovatele jde o podstatnou otázku z toho důvodu, že mají vzniknout různé, jinak přísné právní režimy nakládání s odpady.

Klíčové je především rozlišení mezi ukládáním odpadů do země, popř. jejich spalováním, na jedné straně (méně preferovaná varianta konvenující však členským státům zastoupeným v Radě) a jejich recyklací (jíž prosazují, zjednodušeně řečeno, především EP a Komise).

Obdobně se vedou debaty o tom, které otázky budou řešit členské státy (např. tzv. národní prevenční plány) a které EU, resp. Komise (např. minimální standardy pro subjekty zpracovávající odpady). Beze sporů není ani otázka o odpovědnosti členských států a jejich subjektů za zpracování „vlastního“ odpadu – zda ji obligatorně mít mají, nebo ne. (Pro ČR, která se v minulosti několikrát setkala s tzv. černými dovozy odpadů, jde o zásadní bod debaty.)

Celkově vzato, EP a Komise preferují preskriptivní normu, jež by svým „vyzněním“ odpovídala spíše nařízení, zatímco Rada se staví spíše za méně závazná opatření – s argumentem odkazujícím na odlišnou situaci v každé z členských zemí a absenci zřetelné a jednoznačně obhajitelné linie mezi odpadovou politikou a čtyřmi svobodami EU, zvláště pak volným pohybem zboží.

Další vývoj

EP o návrhu spolurozhoduje s Radou. Kdy dojde k završení jeho druhého čtení, není v tuto chvíli jasné.

Předpokládá se však, že poslanci předloží téměř polovinu svých pozměňovacích návrhů z prvního čtení (54 ze 120) znovu, což projednávání návrhu s největší pravděpodobností výrazně ztíží.

Návrh směrnice o řízení bezpečnosti silniční infrastruktury

Výbor EP pro dopravu se 26. února již podruhé (poměrem 25:4:13) postavil proti návrhu směrnice o řízení bezpečnosti silniční infrastruktury z toho důvodu, že daná otázka by měla jednoznačně spadat do kompetence jednotlivých členských států, které jsou schopny (a jak ukázalo dřívější hlasování v Radě i ochotny) řešit ji samy.

Legislativní pozadí

Komise přeložila svůj legislativní návrh (COM(2006)569) v říjnu 2006 s cílem stanovit pravidla provázející celý proces výstavby a údržby silničních komunikací (včetně auditů apod.) kvůli posílení jejich bezpečnosti a snížení zranění, resp. smrtelných úrazů na silnicích o 7000, resp. 600 ročně. EP na jaře 2007 tento záměr odmítl – stejně jako Rada o pár měsíců později (v říjnu 2007) – jako neproporcionální a v nesouladu s principem subsidiarity.

Obsah návrhu

Výbor navrhl, aby směrnice vstoupila v platnost, ovšem klíčové přílohy, jež by měly přesně určit postup při plnění požadovaných bezpečnostních standardů, by se neměly stát závaznými, ale pouze indikativními.

Navíc by mělo být zaručeno, aby se směrnice netýkala všech silnic, ale pouze těch, jež tvoří tzv. transevropskou síť a cena jejich výstavby činí více než 10 mil. €.

Hodnocení

S ohledem na realitu (ne)fungování tzv. transevropské sítě, rozdílnost kvality silnic v jednotlivých členských zemích i odlišné potřeby členů EU, pokud jde o alokace na dopravní infrastrukturu (tranzitní vs. periferní země), lze výsledek hlasování výboru EP pro dopravu kvitovat s povděkem.

Další vývoj

Plénium EP se bude zprávou z výboru zabývat na svém dubnovém zasedání.

Vzhledem k tomu, že názory EP a Rady jsou v tomto případě kompatibilní, lze očekávat, že po schválení v rámci EP dojde v dohledné době k témuž i ministry v Radě. Implementační lhůta by měla být dvouletá. Jedinou „překážkou“ by se tak paradoxně mohla stát samotná Komise. Vzhledem k tomu, že její původní návrh počítal s přísnějšími opatřeními, mohla by projednávaný text z legislativního procesu zcela stáhnout.

Návrh směrnice týkající se režimu zdanění pohonných hmot

Plénium EP 13. března poměrem 447:64:39 přijalo zprávu týkající se návrhu směrnice o režimu zdanění pohonných hmot. EP v ní doporučil zvýšení minimální sazby spotřební daně na naftu na úroveň minimální sazby spotřební daně na bezolovnatý benzín a současně vyslovil názor, aby pro obě pohonné hmoty byla stanovena i maximální hranice spotřební daně.

Legislativní pozadí

Komise svůj legislativní návrh (COM(2007)52), mající za cíl změnit směrnici 2003/96, předložila v březnu 2007. Jeho smyslem by mělo být přijetí normy, která zabrání tzv. tankovacímu turismu (objevujícímu se především u podnikatelských subjektů) do členských států s nižšími cenami pohonných hmot.

Obsah návrhu

Minimální sazba daně by podle EP měla vzrůst z dnešních 302 €/1000 na 359 €/1000 litrů (současná sazba u benzínu), a to do roku 2015 (nikoli do roku 2012, jak navrhla Komise).

Litva, Lotyšsko, Polsko, Bulharsko a Rumunsko by přitom měly získat roční přechodné období (ne však již Španělsko, Rakousko, Belgie, Lucembursko, Portugalsko a Řecko, jak navrhovala Komise). EP se také postavil za „zastropování“ maximálních sazeb spotřebních daní u nafty a bezolovnatého benzínu na 400 €/1000 litrů, resp. 500 €/1000 litrů a odmítl, aby došlo ke srovnání spotřebních daní u obou paliv ve výši 380 €/1000 litrů v roce 2014, jak navrhovala Komise.

Sporné body

ČR podle dostupných zdrojů neměla a nemá s návrhem Komise problém, protože z důvodu posilujícího kurzu koruny její sazby spotřební daně již dosahují požadované minimální výše (nafta: 398 €/1000 litrů; benzín: 470 €/1000 litrů).

Nelze však nezmínit fakt, že předložený návrh je jedním z těch, které „vynášejí“ vnitropolitické otázky na úroveň EU, a formují tak – na úkor většiny členských zemí – „celounijní“ témata, často s konkrétním legislativním dopadem. V daném případě jde o to, že Německo v důsledku svých vysokých spotřebních daní ztrácelo a ztrácí velkou část svých zisků z prodeje pohonných hmot (ročně údajně 2 mld. €), a proto (neformálně) požádalo Komisi o řešení. (V širším kontextu lze daný legislativní proces považovat za nepřímý důkaz problémů s financováním německého sociálního státu.)

Další vývoj

Rada musí o návrhu podobně jako v případě jiných daňových otázek rozhodnout jednomyslně. (Postoj EP je proto třeba považovat pouze za „orientační“.) Dopusud však nebylo stanoveno žádné konkrétní datum.

1.2 KOMISE

Návrh směrnice o obecné úpravě spotřební daně

Komise 14. února předložila komplexní návrh směrnice o obecné úpravě spotřební daně, jehož cílem má být boj proti daňovým podvodům a zjednodušení (zprehlednění) přeshraničních nákupů, pokud jde o daňové otázky.

Legislativní pozadí

Formálně bude předmětem legislativního procesu revize platné směrnice 92/12. Komise návrh předložila již jednou (v roce 2004), ale kvůli neshodám v Radě jej stáhla.

Obsah návrhu

Text návrhu má trojí cíl: vytvořit právní rámec pro elektronický systém správy spotřební daně fungující v celé EU (Excise Movement Control System; EMCS) a „pokrývající“ výběr spotřební daně z alkoholických nápojů, tabákových výrobků a minerálních olejů; liberalizovat pravidla pro nákup alkoholických nápojů zakoupených v jednom členském státě a zkonsumovaných v jiném členském státě; a zjednodušit pravidla pro komerční pohyb komodit zatížených spotřební daní.

ECMS by měl nahradit a zefektivnit (resp. nahradit) existující „papírový“ systém a především odhalit, za které zboží nebyla zaplacená spotřební daň. Jednotlivci by měli mít ve výsledné směrnici jednoznačněji garantováno, že spotřební daň za alkoholické nápoje bude standardně hrazena v zemi nákupu. Obchodníci by měli naopak spotřební daň za všech okolností platit v zemi destinace.

Hodnocení

Návrh lze (v souladu s Komisí) hodnotit jako „technickou“ normu, jež pouze zpřesňuje dosavadní pravidla stanovená směrnicí 92/12.

Obdobné tvrzení lze vztáhnout i na členské státy, neboť se doposud neobjevily žádné zprávy, jež by signalizovaly, že vůči textu existuje nějaká zásadní opozice.

Na druhou stranu návrh – navzdory faktu, že předpokládá výslednou formu směrnice – nepočítá s žádnou implementační lhůtou, jež bývají v případě směrnic běžné, a proto je třeba jej nepodceňovat.

Ostatně o textu se bude hlasovat jednomyslně.

Dalším důvodem, proč je návrh zaznamenáníhodný, je fakt, že v současnosti se jedná o obdobných mechanismech i v souvislosti s DPH (viz

„Balík týkající se DPH“ a zejm. nelegislativní dokument SEC(2008)249 zveřejněný 22. února a zabývající se možnostmi obligatorní realokace příjmů z DPH mezi členskými státy kvůli boji proti daňovým únikům; projekt podporují především Německo a Rakousko, ostatní země se stavějí spíše proti).

Ve výsledku by tak mohlo dojít k situaci, kdy by velká část daňových toků byla specifikována na úrovni EU.

Konečně posledním důvodem, proč by návrh neměl zapadnout, je fakt, že otázka liberalizace pravidel pro nákup alkoholických nápojů byla na jednání Rady již dříve, ovšem v průběhu roku 2005 se jí Rada odmítla zabývat (zatímco EP tehdy podporoval návrh Komise).

Další vývoj

Výsledná směrnice by měla být podle Komise implementována do příštího roku. Nakolik je tato představa reálná, lze usuzovat z předchozí neúspěšné zkušenosti s návrhem z roku 2004.

Na druhou stranu rozhodnutí 1152/2003 počítá s tím, že systém obdobný ECMS bude funkční do dubna 2009 (nyní žádný relevantní neexistuje). Rada každopádně zatím neurčila, kdy se textem bude zabývat.

Revize směrnice o zřízení evropské rady zaměstnanců

Komise 20. února zahájila druhou fázi konzultací týkajících se revize platné směrnice o zřízení evropské rady zaměstnanců (94/45), která garantuje informování zaměstnanců o řízení podniků s více než 1000 pracovníky (a minimem 150 zaměstnanců pracujících alespoň ve dvou členských zemích).

Pozadí

První fáze konzultace proběhla již v roce 2004 a ukázala na zásadní rozdíly mezi názory zaměstnanců a zaměstnavatelů na fungování evropských rad zaměstnanců.

Obsah

Podle Komise nemá dojít k žádnému meritornímu posunu, ale ke zpřesnění stávajících pravidel – lhůt, formátu požadovaných informací ap. Rovněž by nemělo dojít k harmonizaci sankcí za porušování směrnice.

Cílem je „deformalizovat“ současné působení evropských rad zaměstnanců (existuje jich zhruba 800), vyřešit praktické obtíže, které ve vztahu k nim nastávají v případech, že dochází ke slučování pod-

niků ap., a lépe navázat novou normu na směrnici o evropské společnosti (2001/86) a směrnici o informování a konzultaci zaměstnanců (2002/14).

Sporné body

Problematickým se jeví především fakt, že stávající směrnice nepřinášejí fakticky žádnou přidanou hodnotu a revize na tom patrně nic nezmění.

Směrnice je jedním z řady vyjádření korporativistických idejí na evropské úrovni. Její praktické využívání je rovněž diskutabilní, stejně jako postoj zaměstnanců a zaměstnavatelů k ní.

Další vývoj

Od 20. února plyne šestitýdenní lhůta pro opřipomínkování návrhu Komise. Poté má být text předmětem klasické spulurozhodovací procedury EP a Rady hlasující kvalifikovanou většinou.

Podle dosavadních signálů se zainteresovaní aktéři k projednávání návrhu postaví vstřícně, a to i ti, kteří se stávající směrnici nesouhlasí. Důvodem je fakt, že většina z nich kalkuluje s tím, že do voleb do EP v červnu 2009 se tato otázka nestihne završit a novelizovaná směrnice ve výsledku (pokud vůbec) vstoupí v platnost nejdříve v roce 2010.

1.3 RADA

Balík týkající se DPH

Rada ECOFIN 12. února schválila balík norem týkajících se DPH a jejího výběru, a potvrdila tak svou politickou dohodu dosaženou v prosinci 2007.

Legislativní pozadí

Balík obsahuje návrh směrnice o místě dodání služeb, návrh směrnice ustavující detailní pravidla pro refundace DPH zdanitelným osobám ustaveným v jiném členském státě a návrh nařízení o zlepšení administrativní spolupráce, pokud jde o DPH a výměnu informací mezi členskými státy. Formálně dojde ke změně směrnice 2006/112 a 79/1072 a nařízení 1798/2003. Stávající normy budou doplněny o zhruba třicet nových a/nebo revidovaných článků.

Obsah návrhů

Nejdůležitější změnou je, že od 1. ledna 2010 se DPH nebude odvádět v zemi, v níž je příslušný podnikatel registrován, ale v zemi, kde je spotřebováván jeho produkt.

V případě elektronických, telekomunikačních, televizních a rozhlasových služeb se kvůli odporu Lucemburska (které tyto služby zdaňuje nízkou sazbou a je evropským sídlem mnoha významných společností typu Apple či Skype) počítá s odkladem do roku 2015, navíc s postupným „náběhem“: v roce 2015 si bude moci země, v níž sídlí některá ze společností spadajících do uvedených sektorů, ponechat bez ohledu na reálný stav 30% všech daňových příjmů, v roce 2017 15% a až v roce 2019 nezíská „automaticky“ nic – s výjimkou těch výnosů, které poplynou z produkce, jež tam byla skutečně spotřebována.

Je ovšem třeba poznamenat, že změna se dotkne obecně jen vztahu „business-to-business“, nikoliv vztahu mezi podnikateli a koncovými zákazníky. Výjimku v tomto směru mají představovat pouze stravovací služby, půjčovny dopravních prostředků (např. autopůjčovny), kulturní, sportovní, vědecké a vzdělávací služby a zmíněné elektronické, telekomunikační, televizní a rozhlasové služby.

Hodnocení

Význam uvedené změny je dvojitý: mělo by dojít ke snížení administrativních nákladů pro společnosti poskytující přeshraniční služby (měla být zavedena elektronická procedura refundace DPH, kterou společnosti zaplatily v členských zemích, kde nejsou registrovány) a současně by se mělo zabránit „narušení hospodářské soutěže“ z důvodu existence různých daňových sazeb v různých členských státech.

Nakolik se uvedené záměry naplní, bude nicméně možné odpovědně zhodnotit až s náležitým časovým odstupem. Např. v případě refundací DPH se počítá s tím, že zdanitelné osoby ustavené v jiném členském státě (tj. primárně firmy) budou muset o svém požadavku informovat příslušné orgány (finanční úřady v domovských zemích) dříve než dosud (do 30. září roku, který následuje po roce, vůči němuž je požadavek na refundaci směřován). Dotčené země, po nichž bude refundace požadována, současně budou vázány povinností platit úroky z prodlení, pokud refundaci neprovedou včas (tj. nezareagují do čtyř měsíců a nezaplatí do deseti dnů poté).

Další vývoj

Popsané změny budou vstupovat v platnost postupně mezi lety 2009 a 2018.

II. AKTUÁLNÍ PROBLÉMY

2.1 SUMMIT EVROPSKÉ RADY

Každoroční jarní summit Evropské rady se uskutečnil ve dnech 13. – 14. března. Na programu jednání hlav států a vlád EU byly především čtyři okruhy otázek: energetika, a to nejen v souvislosti s lednovým klimaticko-energetickým balíčkem, společná zahraniční a bezpečnostní politika (navzdory aktuální otázce vyhlášení samostatnosti Kosova se hlavním projednávaným zahraničněpolitickým tématem stal navrhovaný vznik unie států Středomořího moře, prosazovaný především Francií), inovace Lisabonské strategie a situace na mezinárodních finančních trzích.

V první ze zmíněných otázek se neočekával výraznější průlom či zcela konkrétní kroky, pozice jednotlivých členských států zaznívající od ledna na Radě ministrů odrážejí kontroverznost otázek týkajících se evropské energetiky, především ve spojení s bojem proti klimatickým změnám (analýza vývoje jednotlivých pozic, včetně závěrů Evropské rady v této otázce – viz dále).

Klimatické změny v kontextu mezinárodní bezpečnosti

Důležitou otázku, která byla projednáвана v rámci summitu Evropské rady, představoval prezentovaný společný dokument vytvořený Komisí a Zvláštním zmocněncem EU pro SZBP Javierem Solanou o dopadu klimatických změn na mezinárodní bezpečnost s názvem Klimatická změna a mezinárodní bezpečnost.

Propojení otázky klimatických změn s problematikou bezpečnosti potvrzuje tendenci prezentovat problematiku klimatických změn jako hlavní problém současnosti se strategickým rozměrem.

Klimatické změny a energetická bezpečnost

Solanův dokument se věnuje také otázkám energetiky a energetické bezpečnosti, vysoká citlivost této problematiky (i v kontextu vnější politiky EU) však způsobila, že summit nepřinesl v této věci konkrétní závěry a věnoval se pouze možným metodám zvládnání krizí při ohrožení energetických dodávek.

Dokument konstatuje poměrně zřejmou skutečnost, že stoupající konkurence v oblasti

„boje“ o energetické zdroje je a bude důvodem nestability a krizí. Propojuje však tuto prognózu narůstající nestability ve světě, jejíž příčinou jsou mimo jiné narůstající socio-ekonomické a demografické problémy, jimž čelí státy disponující zdroji ropy a zemního plynu, s upozorněním na to, že se řada významných ložisek fosilních paliv nachází v oblastech zranitelných ve vztahu k projevujícím se klimatickým změnám.

Nedostatek pitné vody v některých regionech podle Solanova dokumentu ohrožuje produkci elektřiny v oblastech, jako je střední Asie, andská oblast či Blízký východ, což ohrožuje zásobování elektřinou i v Evropě. V možnosti zvýšení soběstačnosti EU i dalších regionů produkcí elektrické energie z jádra však dokument vidí nebezpečí dalšího šíření jaderných technologií zneužitelných k výrobě zbraní. Proliferaci tohoto způsobu získávání elektrické energie tedy příliš nepodporuje.

Zvyšování hladiny moře v důsledku globálního oteplování a zvýšená intenzita přírodních katastrof typu hurikánů zase ohrožují ropné rafinerie v šelfech moří, jako příklad je uveden vliv hurikánu Katrina na těžbu ropy v Mexickém zálivu.

Hodnocení dokumentu

Je otázkou, zda dokument nazvaný Změna klimatu a mezinárodní bezpečnost, který pojal otázku energetické bezpečnosti ve skutečně široké dimenzi (koncentrace na globální situaci namísto řešení problematiky zabezpečení energetické soběstačnosti či spolehlivých dodávek v evropském kontextu) vlivem soustředění na ekologické souvislosti skutečně pojmenoval pravé příčiny toho, proč se energetika stává mocenským nástrojem s příslušnými bezpečnostními důsledky takové situace. Zda neupozornil pouze na známou skutečnost hlubokých politických a strategických souvislostí výroby a využívání energetických zdrojů a složitou pozici EU, která ve snaze o zvýšení globální bezpečnosti uvaluje sama na sebe restriktce a omezení (příklad problematizace jaderné energetiky), případně reaguje se zpožděním na měnící se strategickou situaci v oblasti energetických zdrojů (nejen negativní, ale i pozitivní souvislosti klimatických změn, které umožňují např. lepší přístup k novým ložiskům fosilních paliv v oblasti pólů).

Zhoršení přístupu k energetickým zdrojům přitom do značné míry vyplývá z uplatňování vydírací taktiky ze strany států disponujících energetickými zdroji, které je tak využívají coby politický nástroj „měkké moci“. Ať již jde o politiku ropného kartelu OPEC či Rusko využívající zvýšené poptávky po energetických zdrojích ze strany Číny, která se v posledních letech stává novým odběratelem ruské ropy a plynu a konkuruje tak největšímu nákupčímu ruských energetických surovin, kterým je právě EU. EU se na druhé straně pokouší držet Rusko v šachu svojí politikou hledání alternativních energetických dodavatelů a produktovodných tras, i když zde je manévrovací prostor geopoliticky omezen (geografická poloha EU v eurasijském prostoru a skutečnost, že energetický monopol bývá zajišťován snahou producentů států typu Ruska o zabezpečení svého vlivu v bezprostředním okolí, i ve vztahu k potenciálním konkurentům ze střední Asie).

Energetická bezpečnost má tedy nepochybně rozměr strategický, sporné již je zdůrazňování bezpečnostního rozměru boje s klimatickými změnami, které na jedné straně činí dojem jakési kouřové clony, odvádění pozornosti od skutečných problémů, a na druhé straně vyvolává rozpaky pokud jde o možné praktické kroky v této oblasti.

„Boj“ o nová surovinová ložiska

Dokument upozorňuje na zajímavou skutečnost, že klimatické změny umožňují lepší dostupnost arktických oblastí, kde se nachází další energetické zdroje. Přesun boje o energetické zdroje do nových oblastí je demonstrován na příkladu ruské „kolonizace“ Arktidy a oblasti za severním polárním kruhem, kde tání ledovců umožnilo průzkum energetických zdrojů.

Rusové, kteří v současnosti těží některé své zdroje na maximum, jak v oblasti zemního plynu, tak ropy, tak mohou ovládnutím arktických ložisek zvětšit svůj energetický potenciál. Otázkou je, jak má EU na tuto skutečnost reagovat. Boj proti klimatickým změnám stěží ovlivní nevratné procesy, k nimž dochází spontánně v důsledku těchto změn. Zmíněné skutečnosti opět dokládají i již naznačený fakt, že problematika energetické bezpečnosti není otázkou vzácnosti či vyčerpateľnosti energetických zdrojů jako takových, ale spíše otázkou toho, kdo má tyto zdroje v rukou a může s nimi nakládat nejen v ekonomickém, ale i v politickém smyslu.

Očekávané konkrétní dopady

Počítá se s tím, že nezůstane pouze u politického prohlášení. Mají následovat konkrétní návrhy na akce a iniciativu ze strany EU, jež budou pravděpodobně projednávány na zimním summitu Evropské rady

v prosinci. Je tedy otázkou, zda dokument o vlivu klimatických změn na mezinárodní bezpečnost, který představuje studii nelegislativní povahy pojmenovávající příslušné problémy, nebude stát na začátku cesty, na jejímž konci nalezneme podobný balík zcela konkrétních legislativních návrhů regulativní povahy, jako tomu je v případě klimaticko-energetického balíčku.

Lisabonská strategie

Předmětem jednání Evropské rady i paralelně probíhajícího summitu evropské tripartity (zástupci klíčových institucí EU, především Komise, Rady ministrů a Evropského parlamentu, kde potřebu zlepšování implementace Lisabonské strategie a vůbec její roli mezi klíčovými prioritami EU pro nadcházející období zdůrazňují především zástupci socialistické frakce PES + zástupci organizovaných zájmů reprezentujících v EU sociální partnery, tedy evropských odborů ETUC a zaměstnavatelů, zastupovaných především organizací BusinessEurope) bylo stanovení priorit Lisabonské strategie pro nadcházející tříleté období.

Summit evropské tripartity

Jednání summitu evropské tripartity se účastnila také předsednická trojka (Slovensko, Francie, Česká republika, kterou na jednání reprezentoval premiér Topolánek).

Odbory prosazovaly podobně jako v minulosti především zájmy zaměstnavatelů či potenciálních zaměstnavatelů (v minulosti častý důraz na vytváření nových pracovních míst vystřídal požadavek dalšího zohledňování kvality a bezpečnosti práce). BusinessEurope namísto dalšího rozšiřování a modifikace již stávajících priorit požadovala, aby se národní plány reforem, jež jednotlivé členské země vypracovávaly a předkládaly, nestávaly pouze „cárem papíru“, ale aby ze strany členských států skutečně docházelo k jejich naplňování.

Lisabonská strategie – závěry Evropské rady

Summit Evropské rady podle očekávání dospěl k závěru, že revidovaná Lisabonská strategie funguje dobře, mezery jsou pak v její implementaci, především v uvádění národních rozvojových strategií do praxe.

Výsledkem je tedy potvrzení dosavadních cílů v rámci existujících integrovaných směrů pro růst a zaměstnanost a doporučení směřující k členským státům.

V následujících třech letech má být nadále kladen důraz na sociální a environmentální (klimatické změny) rozměr Lisabonské strategie. Nemá se zapomínat na úlohu inovací a kreativity pro rozvoj ekonomiky založené na znalostech.

Opět tedy důraz na „tři pilíře“ Lisabonské strategie, důraz na sociální a environmentální složku potvrzuje, že nelze čekat žádný návrat k někdejší iniciativě předsedy Komise Barrosa, který se pokusil pod vlivem neúspěchu první verze Lisabonské strategie zaměřit její revidovanou verzi více na ekonomický rozměr.

Prioritní oblasti Lisabonské strategie

Byly potvrzeny čtyři prioritní oblasti: důraz na občana (což znamená především sociální dimenzi strategie, včetně reflexe demografických změn, vlivu migrace či mezikulturní dialog); životní prostředí; vytvoření více konkurenceschopné ekonomiky; znalosti a inovace.

Členské státy by měly v nadcházejícím období předkládat akční plány naplňování Lisabonské strategie, jejichž součástí má být i uplatňování principu flexicurity coby „evropského“ sociálního modelu v každém členském státě.

„Pátá svoboda?“

Sloviské předsednictví v rámci závěrů summitu zdůrazňovalo potřebu zavedení „páté svobody“ (vedle volného pohybu osob, zboží, služeb a kapitálu), kterou by měl být volný pohyb znalostí. Praktickým důsledkem bude zřejmě posilování evropské vzdělávací politiky a větší důraz na pohyb studentů a akademických pracovníků v rámci vzdělávacího cyklu či výzkumu. „Volný pohyb znalostí“ zahrnuje i cíl zavedení internetu do všech škol do roku 2010.

Zavedení „páté svobody“ je přitom určitým rétorickým či symbolickým trikem, zmíněné programy v rámci evropské vzdělávací politiky jsou již v běhu, jedná se tedy o dramatický rozdíl oproti „klasickým“ čtyřem svobodám, z nichž cíl zajištění volného pohybu služeb, zboží, kapitálu a do značné míry také osob de facto stál na počátku vytvoření celého jednotného trhu s veškerou komunitární legislativou vzniklou a stále vznikající v této oblasti. Je také otázkou, zda je na místě zavádět další, do značné míry umělou „svobodu“ v situaci, kdy existují značné mezery v naplňování svobod již existujících (volný pohyb zboží je do určité míry svázán v oblasti zemědělství, volný pohyb služeb je omezen a situaci bez zbytku neřeší ani schválená verze Bolkesteinovy směrnice, jednotný evropský kapitálový trh není dokončen a volný pohyb osob narušují přechodná období uplatňovaná vůči členským státům, které přistoupily v rámci východního rozšíření).

Další závěry Evropské rady

Evropská rada ve svých závěrech dále zdůraznila potřebu co nejrychlejší implementace již zmíněné směrnice o službách, která by měla sloužit pře-

vším zdůrazňovanému cíli podpory malých a středních podniků, i když její schválená verze je vzdálena původnímu cíli, kterým mělo být zjednodušení přeshraničního podnikání pomocí uplatnění všeobecného principu originality a jeho rozšíření na maximální okruh oblastí poskytovaných služeb. Zabývala se také metodami dalšího screeningu a dohlížení na implementaci reformy v rámci Lisabonské strategie, jako důležitý ukazatel bylo zdůrazněno každoroční zveřejňování žebříčků implementace legislativy společného trhu a evaluace členských zemí podle Eurostatu. Napříště by tedy mělo být na státy neimplementující včas legislativu komunitárního pilíře více vidět.

Po roce 2010 by mělo dojít k hlubší revizi Lisabonské strategie a jejích cílů, diskusi na toto téma je tedy možné očekávat v rámci dalších summitů Evropské rady i dílčích oborových rad ministrů, především Rady pro sociální otázky, zdraví a ochranu spotřebitele, Rady pro výzkum, vzdělávání a mládež a Rady pro hospodářskou soutěž.

Unie států Středoziemního moře

Plán vytvoření unie států s přístupem ke Středoziemnímu moři, která by měla usilovat o posílení politické i hospodářské spolupráce těchto států ležících na severu Afriky a v oblasti Blízkého východu s členskými státy EU, je projektem spojovaným do značné míry s osobou francouzského prezidenta Sarkozyho a od počátku vyvolával kontroverzní reakce.

Sporné body a pozice aktérů

Kritika přicházela především ze strany členských států obávajících se, že půjde o projekt, v němž Francie bude chtít hrát rozhodující roli a který naruší soudržnost a charakter společné zahraniční a bezpečnostní politiky, pokud by do unie byly zaangażovány pouze některé členské státy EU. Podobné obavy vyjadřovalo především Německo, bilaterální dohoda mezi prezidentem Sarkozyem a německou kancléřkou Merkelovou, která by zajistila akceptaci tohoto projektu ze strany Německa, proto byla rozhodujícím krokem ke konsensu.

Na druhé straně je třeba připomenout, že tento trend „samostatných“ akcí v oblasti SZBP, v nichž roli hlavního iniciátora hraje jeden z klíčových členských států, do značné míry zahájilo Německo, když během svého předsednictví iniciovalo vznik politicko-ekonomického partnerství s názvem Černomořská synergie, v němž důležitou roli má hrát otázka energetické bezpečnosti Evropy a čer-

nomořského prostoru. Za EU v této platformě zpočátku měly hrát klíčovou úlohu státy černomořské oblasti, Bulharsko a Rumunsko, nutno však říci, že Černomořská synergie byla následně Komisí začleněna do stávajícího rámce Evropské politiky sousedství, tak aby byly zaangażovány instituce EU i klíčoví členové Unie, i když leží mimo černomořskou oblast.

Vzhledem k tomu, že do Středozemní (či Středomořské) Unie měly být přímo začleněny klíčové členské státy EU (Francie či Itálie), existovala v tomto případě mnohem větší obava, že nová unie může v případě nedostatečné podpory ze strany EU zůstat stranou institucionálního rámce EU a že dojde k narušení nejen politiky sousedství, jejíž součástí v současnosti jsou i státy severní Afriky a některé země blízkého východu, ale i SZBP jako takové.

K odpůrcům ideje Středozemní unie náleželo také Polsko, které se obává ztráty zájmu o východní Evropu. Další členské státy vznášely otázku financování projektu, který má regionální rozměr, s obavou, že většina členských států by na něm byla zaangażována právě pouze finančně (coby plátců do rozpočtu EU).

Středozemní unie a energetická bezpečnost

Je třeba připomenout, že také v projektu Středozemní unie hraje důležitou roli energetika (Alžírsko může představovat pro EU alternativního dodavatele zemního plynu).

Zajímavý je vztah tohoto projektu k turecké otázce, Turecko má hrát roli důležitého člena Středozemní unie, a to i podle představ Francie, která naopak v EU vystupuje spíše jako odpůrce členství Turecka v EU. Začlenění do Středozemní unie by tedy mohlo být chápáno i jako nabízená alternativa.

Kompromisní řešení summitu Evropské rady – Unie států Středozemního moře

Napětí zmírnila skutečnost, že výsledný projekt prezentovaný na summitu byl výsledkem zmíněného předem dosaženého francouzsko-německého kompromisu.

Za plán se postavili i někteří reprezentanti nadnárodních institucí, zejména některé frakce v Evropském parlamentu (početně největší EPP-ED, kde hraje roli i silné zastoupení německé a francouzské pravice v rámci této frakce).

Mezi ústupky Francie náleží to, že původně omezený formát angažmá členských států EU v unii je rozšířen na celou sedmadvacítku. Iniciativa spolupráce v rámci Unie států Středozemního moře je tak otevřena pro všechny členy EU, logicky se ale předpokládá, že nejvíce budou zaangażovány státy ležící při Středozemním moři.

Ústupek byl proveden také v názvu unie, původně Středozemní unie (Mediterranean Union), nakonec byla nazvána Uníí (států) Středozemního moře (Union of the Mediterranean), aby název útvaru neevokoval vznik jakési nové, separátní unie mimo EU.

Pro financování projektu má být vyčleněno 16 mld. € z rozpočtu EU, další prostředky chce prezident Sarkozy získat zaangażováním privátního sektoru. Vychází tak vstříc státům, které nesouhlasí s tím, aby byl nákladný projekt financován pouze z prostředků EU.

Klíčové oblasti spolupráce v unii mají zahrnovat především energetické otázky, ekologii Středozemního moře, otázky námořní dopravy, posílení spolupráce v oblasti výměnných vzdělávacích pobytů (jakýsi „Erasmus pro Středomoří“) a společné vědecké projekty. Do roku 2010 se počítá s ustavením zóny volného obchodu, která má spojovat EU se státy současného Barcelonského procesu, které se stanou členy nové unie (Alžírsko, Egypt, Izrael, Jordánsko, Libanon, Maroko, Palestinská samospráva, Sýrie, Tunis a také Turecko, pozorovatelem bude Libye).

Dvakrát ročně se mají konat summity unie na nejvyšší úrovni a celý projekt začleněný prostřednictvím dvou koordinátorů na straně EU a jejich partnerů do institucionální struktury EU by měl být spuštěn slavnostně v Paříži v červenci 2008. O sídle Unie států Středozemního moře ještě není rozhodnuto, hovoří se však buďto o Marseille, či o Barceloně (snaha nadvázat unii nominálně a institucionálně pouze s Francií a vyjít tak vstříc existujícím kritikám).

2.2 BUDOUCNOST EU

Ratifikační proces Lisabonské smlouvy

Irsko

Irský parlament přijal zákon, který potvrzuje neutralitu země a neumožňuje tedy participovat na společné bezpečnostní a obranné politice. Vláda chce tak minimalizovat negativní dopady na ratifikační proces Lisabonské smlouvy, kterou schválí nejprve parlament a poté, pravděpodobně druhý týden v červnu, lidé v referendu.

Vyjádřit podporu vládě a Lisabonské smlouvě do Irska v dubnu přijede také německá kancléřka Angela Merkelová.

Přestože výzkumy veřejného mínění ukazují, že Irové jsou spíše pro evropštití a pro přijetí Smlouvy, ve vzduchu je stále pochybnost o jednoznačném

výsledku, neboť mnoho občanů je zatím nerozhodnutých. Je nutné podotknout, že irská opozice je proti přijetí Lisabonské smlouvy. Tvrdí, že Smlouva je proti irským zájmům, posiluje pravomoci evropských institucí a že pevné místo Irska v Evropě není jejím neschválením nijak ohroženo.

Nicméně, vláda čelí silnému tlaku ze strany EU na to, aby byla Smlouva schválena. K irskému referendu se vyjadřoval také Evropský parlament, který se v dodatku č. 32 ke zprávě týkající se Lisabonské smlouvy (tzv. De Vigova a Corbettova zpráva, viz Plenární zasedání EP) vyjádřil proti návrhu, zda má EP respektovat výsledky irského referenda. Dodatek byl tedy odmítnut v poměru 499–129–33. Poslanci české vládní strany ODS byli mezi těmi 129 poslanci, kteří hlasovali pro respektování výsledků irského hlasování.

Jsou to převážně britské a irské euroskeptické noviny, které otevřeně hovoří o tom, že irské referendum je jedinou možností, jak zabránit prosazení Smlouvy, která podle jejich slov povede k centralismu a nedemokratičnosti EU.

Velká Británie

Britský parlament zamítl požadavek opozice na vyhlášení referenda k Lisabonské smlouvě, kterou mnozí považují za téměř totožnou s původní euroústavou.

Proti návrhu zamítnout referendum se postavilo také 20 členů vládní Labour Party. Celkově návrh prošel jen malou většinou 63 hlasů.

Liberální demokraté se hlasování zdrželi, až na 13 poslanců, kteří hlasovali pro referendum. Předseda Liberálů Nick Clegg prohlásil, že by raději vyhlásil referendum o tom, zda Velká Británie chce zůstat členem EU. Lisabonská smlouva podle něj neobsahuje ústavní prvky, proto referendum nevyžaduje. David Cameron, předseda Konzervativní strany obvinil Gordona Browna, že ztratil odvalu nechat o Smlouvě hlasovat občany. Parlament tak bude Lisabonskou smlouvu schvalovat pravděpodobně v červnu.

Německo

Německo, které vedlo v loňském roce složité vyjednávání o podobě reformní smlouvy, jež byla později oficiálně nazvána Lisabonská, se dostává do složité situace. Poslanec z vládní strany CSU Peter Gauweiler podal návrh k německému Ústavnímu soudu na přezkoumání legality Lisabonské smlouvy. Podle Gauweilerova právníka smlouva oslabuje demokracii evropské politiky, zejména v možnosti národních parlamentů se vyjadřovat.

Tento krok by mohl vést k tomu, že Německo nebude schopno Smlouvu ratifikovat včas, aby vstou-

pila v platnost v roce 2009. Německý parlament chce Smlouvu ratifikovat v květnu a poté ji musí ještě podepsat prezident, který by mohl vyčkat na rozhodnutí soudu, v opačném případě by to bude komplikované politické rozhodnutí.

2.3 KLIMATICKO-ENERGETICKÝ BALÍK A SOUVISEJÍCÍ OTÁZKY

Rada ministrů se ve dnech 28. února, 3. března a 10. března mj. věnovala dvěma v současnosti velmi aktuálními otázkám: SET planu a tzv. klimaticko-energetickému balíku.

Současně byly zahájeny debaty i v rámci Evropského parlamentu a na nejvyšší úrovni – na summitu Evropské rady ve dnech 13.–14. března.

Oba uvedené tematické okruhy mají společné to, že jsme o nich v monitorinzích (po předložení příslušných textů) již podrobně informovali, a také to, že ministři na žádném z uvedených jednání nedospěli k dohodě, resp. k meritorním posunům v zahájených legislativních procesech.

Všechna zmíněná jednání posloužila primárně k výměně stanovisek jednotlivých členských států.

SET plan

Pokud jde o SET plan, předložený loni v listopadu a zabývající se způsoby, jak snížit emise CO₂ prostřednictvím investic do (nových) technologií (zatím bez předložení legislativních návrhů), Rada s jeho obsahem (až na Rakousko, které vystupovalo proti) rámcově souhlasila, nicméně požádala Komisi, aby s materiálem dále pracovala.

Klíčovou slabinou SET planu je (nejen podle Rady, ale i podle většiny zainteresovaných aktérů bez ohledu na jejich ideové zázemí) fakt, že vyjmenovává z hlediska EU přijatelné „nízkouhlíkové“ technologie a navrhuje institucionální zajištění jejich využití formou partnerství mezi veřejnou a soukromou sférou, ovšem nikterak neřeší otázku jejich financování.

Na druhou stranu, SET plan je jediným významným (byť nezávazným) dokumentem EU, jenž jako „nízkouhlíkovou“ technologii explicitně zmiňuje jadernou energii.

Klimaticko-energetický balík

V otázce klimaticko-energetického balíku se ministři shodli pouze na tom, že budou podporovat cíle Komise na snížení emisí CO₂. Konkrétní parametry návrhů předložených v lednu 2008 však již byly předmětem debaty.

Většina nových členských států (včetně ČR, Slovenska, Polska či Rumunska a za významné podpory Německa stavicího se na summitu za úpravu referenčního roku z 2005 na 1990) požadovala (v ideálním případě a v kontrastu k postojům Velké Británie či Dánska) bezplatné přidělování emisních povolenek až do roku 2020, a to pro všechny potenciálně dotčené sektory včetně energetiky.

(Podle českého ministra průmyslu a obchodu je to jediná možná cesta za situace, kdy dvě třetiny elektrické energie v ČR produkují uhelné elektrárny.) V opačném případě by podle těchto zemí nejen došlo k odchodu dotčených firem z EU do zemí s nižšími environmentálními standardy, ale současně by došlo i ke skokovému zvýšení cen energií. Právě energetické firmy by měly emisní povolenky podle návrhu Komise získávat již od roku 2013 výhradně formou aukcí. (Na jednání 10. března a poté i na summitu se proto některé země (Německo, Francie, Slovinsko, Finsko, Itálie, Česká republika, ale i Polsko a Španělsko) postavily za explicitní vyjmenování odvětví, která hrozí odchodem mimo hranice EU (kvůli předvídatelnosti v rámci dotčených sektorů do budoucna), jiné naopak požadovaly celkové rozvolnění předložených návrhů a oslabení jejich závaznosti (Nizozemsko, Švédsko, Irsko, Estonsko). Komise počítá s vyjmenováním dotčených sektorů nejdříve v roce 2010, po plánovaném završení rozhovorů o budoucnosti Kjótského protokolu.)

Dalším sporným bodem bylo plánované „ostré“ oddělení sektorů zahrnutých do zmíněného systému obchodování s emisními povolenkami a těch oblastí, které sice budou rovněž muset vykazovat pozitivní posuny, pokud jde o jejich emisní účinnost, ale součástí daného systému být nemají.

Ministři v Radě (bez ohledu na to, zda šlo o reprezentanty starých nebo nových členských zemí) požadovali „prostupnost“ obou kategorií sektorů a možnost „přičítat si k dobru“ pozitivní výsledky v rámci systému obchodování s emisními povolenkami v sektorech mimo něj a naopak. Ve hře by podle ministrů (např. Lucembursko a Francie) měly zůstat (navzdory názoru Komise i EP) i „nízkouhíkové“ mechanismy mimo rámec EU (např. tzv. Clean Development Mechanism fungující na bázi Kjótského protokolu).

Předmětem debaty byla rovněž otázka navyšování podílu energie z obnovitelných zdrojů (srov. COM(2008)19). Podle Rady (zejm. Německa, Španělska, Lucemburska, Kypru či Dánska) by měly být návrhy Komise doplněny o „flexibilní mechanismy“ umožňující dosáhnout 20% podílu energií z obnovitelných zdrojů do roku 2020

různými (i již existujícími) způsoby, s přihlédnutím k realitě v jednotlivých členských státech (zvláště v těch, které zvyšovaly podíl energie z obnovitelných zdrojů již dříve a v důsledku plánovaného nastavení pravidel by byly nuceny své „snahy“ v tomto směru dále posílit).

Zvážena by podle Rady měla být rovněž možnost veřejných dotací „zeleným“ technologiím.

Pokud jde o 10% podíl biopaliv na celku paliv používaných v EU v roce 2020, ministři v Radě (a především pak na summitu, za podpory EP, který se danou problematikou zabýval 4. března) jednoznačně podpořili, aby biopaliv bylo využíváno skutečně jen v případech, kdy je to efektivní a nelze očekávat negativní dopady na potravinovou produkci a/nebo životní prostředí.

Což se s ohledem na nedávno zveřejněné studie (mj. i studie financovaná German Marshall Fund ze 7. února) jeví v praxi jako obtížně realizovatelné. Proti 10% cíli se otevřeně postavila např. Itálie či Francie. Dánsko spolu s dalšími zeměmi sice bylo pro, nicméně za předpokladu, že do budoucna budou využívána prioritně tzv. biopaliva druhé generace (produkovaná z jiných než potravinových plodin). EP pak upozornil na potenciální nesoulad „kritérií udržitelnosti“ biopaliv (mj. požadovaný 35% nárůst jejich účinnosti ve smyslu snížení produkce CO₂ v porovnání s konvenčními palivy) s jinými aktivitami EU (směrnice o kvalitě paliv či sociální dopady produkce biopaliv).

V otázce liberalizace energetického sektoru (Komise své návrhy předložila v září 2007) jednání Rady pouze kopírovalo dosavadní „rozložení sil“.

Předmětem jednání byl nejen návrh osmi členských států (Rakousko, Bulharsko, Německo, Francie, Řecko, Lucembursko, Lotyšsko a Slovensko – za podpory ČR v sektoru plynárenství, kde to je relevantní) z 31. ledna na „třetí cestu“ liberalizace spočívající v tom, že nedojde k vlastnickému oddělení produkce a distribuce energií, ale k vytvoření systému dceřiných společností dosud jednotných firem (Komise navrhla dvě řešení – úplné vlastnické oddělení energií produkce od jejich distribuce, nebo vytvoření tzv. nezávislého systémového operátora), ale také návrhy Velké Británie a dalších delegací (mj. Švédska, Dánska a Nizozemska), které – stejně jako většina EP – podporují návrhy Komise na vlastnický unbundling.

(V rámci EP nicméně, pokud jde o unbundling, existují rozdílné názory odrážející národní preference jednotlivých poslanců. Za pozornost stojí i fakt, že kompromis slovinského předsednictví, jenž měl být na jednání původně přijat, byl podle některých zdrojů téměř doslovně převzat od Francie.)

Poněkud paradoxní událostí v tomto směru bylo, že dosavadní odpůrce vlastnického „unbundlingu“, německá společnost E.ON, oznámila, že se hodlá v souladu s návrhy Komise „rozštěpit“. Německá delegace, jedna z uvedených osmi, které navrhly zmíněnou „třetí cestu“, tak na jednání ztratila svůj nejpádňější argument a celou skupinu fakticky oslabil.

Postavení České republiky

V případě ČR se na jednáních projeví dlouhodobé rozpory mezi ministerstvem průmyslu a obchodu a ministerstvem životního prostředí. Zatímco první z institucí v Radě vystupovala spíše jako odpůrce návrhů Komise, ministerstvo životního prostředí naopak před jednáními zveřejnilo svůj záměr dosáhnout na vládní úrovni stažení české žaloby na Komisi kvůli zjevně podhodnocenému objemu emisních povolenek pro ČR na období 2008–2012. I v dalších otázkách vystupovalo ministerstvo životního prostředí téměř zcela ve shodě s návrhy Komise.

Předpokládaný další vývoj

Další vývoj ve všech uvedených otázkách je prozatím jen obtížně předvídatelný, a to nejen kvůli obsahu všech uvedených legislativních i nelegislativních textů, ale i kvůli tomu, že institucionálně se jimi budou zabývat různí aktéři. Zasedání Evropské rady na tom nezměnilo nic, pouze konstatovalo dříve artikulované ambiciózní – a podle našeho názoru málo reálné – představy (především Komise) dosáhnout shody (zejména na klimaticko-energetickém balíku) do konce roku 2008, resp. začátku roku 2009, kdy se EU bude začínat chystat na volby do EP.

Například v případě klimaticko-energetického balíku se budou návrhům věnovat hned tři formace Rady, přičemž, jak ukazuje český případ, důsledky existence koaličních vlád v různých členských zemích se mohou projevit i na úrovni EU.

Další obtíží je fakt, že v průběhu projednávání se budou střídat předsednictví EU, včetně českého. Všechna se budou muset s předloženými texty „utkat“ (přičemž francouzští i čeští reprezentanti už vyjádřili své výhrady), navíc od začátku roku 2009 (v důsledku Lisabonské smlouvy, bude-li ratifikována) za změněných podmínek, jež by mohly ve výsledku usnadnit pozici Komise. (Institut předsednictví má být Lisabonskou smlouvou relativně oslaben v neprospěch členských zemí, které se jej ujímají, a ve prospěch supranacionální roviny vládnutí, tedy EU.) Jednání o liberalizaci energetického sektoru by měla na půdě Rady podle všeho probíhat v červnu poté, co se v dané věci – v rámci svého prvního čtení – vyjádří EP (nejpozději 4. června).

Předseda EP na summitu přislíbil, že o klimaticko-energetickém balíku jeho instituce rozhodne nejpozději v březnu 2009, byť sám připustil, že to bude obtížné. (Mezitím došlo k základní dohodě na tom, kdo bude v EP „zpravodajovat“ jeho jednotlivé části. Předpokládá se intenzivní zapojení zelených a socialistických poslanců na úkor EPP-ED.)

2.4 ROZŠÍŘOVÁNÍ EU

Chorvatsko

Evropská Komise oznámila, že je možné, aby Chorvatsko dokončilo přístupová jednání do roku 2009.

Do konce listopadu 2009, tedy do konce mandátu současné Komise, by bylo možné uzavřít technickou otázku příprav, řekl José Manuel Barroso, předseda Komise. Jednání Chorvatska o členství v Unii začala v roce 2005 a od té doby se jedná o první jasné datum možného dokončení jednání. Pokud by bylo všech 35 vyjednávacích kapitol uzavřených do roku 2009 (nyní probíhají jednání 16 z nich), mohlo by Chorvatsko do Unie vstoupit v lednu 2011.

Přístupová jednání s Chorvatskem komplikovala hlavně neshoda ohledně Zóny ochrany ekologické a rybářské oblasti (Ecological and Fisheries Protection Zone – ZERP) zahrnující 30 000 km² Jaderského moře, ve které byl rybolov omezen a o kterou se přelo Chorvatsko, Slovinsko a Itálie.

Po několika měsících dojde ke čtyřstrannému dialogu těchto států s Komisí, aby se mohly projednat konkrétní návrhy. Zároveň pak vládnoucí Chorvatská demokratická unie těsnou většinou prosadila v parlamentu návrh na zrušení opatření, které neumožňovalo rybářům EU operovat v této ochranné zóně Jaderského moře. Přestože to byla vládní strana premiéra Ivo Sanadera, která tento zákaz uvalila, nyní oznámila, že členství v EU je pro Chorvatsko absolutním národním zájmem. S tím však nesouhlasí opozice.

Unie tuto balkánskou zemi ještě stále kritizuje za pomalé reformy v oblasti administrativy, boji proti korupci, ochrany srbské menšiny a restrukturalizace těžkého průmyslu.

Turecko

Evropská unie tlačí na Turecko, aby zrychlilo tempo svých reforem. Jedná se především o oblast lidských práv a postavení kurdské menšiny. Komisař pro rozšiřování Olli Rehn uvedl, že reformy jsou třeba hlavně v zajištění fundamentálního práva na projev.

Stejně tak by mělo dojít k revizi ústavního článku 301, který za „urážku Turecka“ ukládá až čtyři roky odnětí svobody.

Na druhou stranu, Komise ocenila reformy v oblasti občanského a trestního práva, zrušení trestu smrti, politiky nulové tolerance k mučení a posílení občanské společnosti vůči armádě. Rehn zdůraznil, že je potřeba zajistit ekonomická, sociální a kulturní práva všech občanů Turecka, tedy i patnácti milionové kurdské menšiny. Dalšími oblastmi pro reformy zůstává soudní moc, sociální oblast, ženská a dětská práva.

Turecko však v reformních krocích postupuje a jeho parlament schválil zákon na vrácení zkonfiskovaného majetku židovským a křesťanským nadacím před více než 30 lety. Jedná se o movitý majetek jako kostely, školní budovy a dětské domovy. Návrh zákona také umožňuje muslimským nadacím čerpat finanční pomoc ze zahraničí.

Zajímavé ale je, že v porovnání s minulým rokem, kdy 62% obyvatel věřilo, že Turecko získá nějaké výhody z členství v EU, je to dnes „jen“ 53%. Předpokládá se, že jednání s Tureckem se zpomalí během francouzského předsednictví v druhé polovině roku 2008, jelikož sám francouzský prezident je proti tureckému členství v Unii.

Jako alternativu navrhoval založení tzv. Středomořské unie, která by sahala od Maroka po Turecko a zaměřila by se na užší spolupráci s jižními sousedy. Nicméně, členské státy se na summitu Evropské rady v březnu shodly, že projekt poněkud odsunou, neboť se jedná o podobu tzv. Barcelonského procesu, který se soustředí právě na vztahy se Středomořím.

2.5 VNĚJŠÍ VZTAHY

Otázka vízové povinnosti s USA

Legislativní pozadí

Cestovat do USA bez víza mohou státy EU-15 kromě Řecka, avšak nově přistoupičích 12 zemí střední a východní Evropy tuto povinnost mají. Bezvízový styk má pouze současný předsednický stát Slovinsko.

USA přijaly v srpnu 2007 legislativu modernizující Program bezvízového styku (Visa Waiver Program). Jak staré, tak nové členské státy tyto změny pečlivě sledovaly. Státy od USA dostávaly jednotlivě tzv. Memorandum porozumění, které definuje konkrétní bezpečnostní opatření vycházející z dané legislativy. Za některé prvky Programu bude odpovědná Evropská společnost, a proto bylo nezbytné, aby Komise vypracovala společné podmínky, za kte-

řích bude americký program přijat a které zajistí občanům všech členských zemí výsady plynoucí z členství v EU.

Komise tedy 11. března předložila návrh Radě ke schválení, aby byla pověřena otevřít jednání s USA o podobě participace v Programu bezvízového styku s USA, jež spadají do kompetencí ES. Doporučení se nevztahuje na Irsko a Velkou Británii, kteří nejsou členy společné vízové politiky. Místopředseda Evropské komise a komisař pro justici a vnitřní otázky Franco Frattini řekl, že: „Je naším cílem zajistit všem občanům EU bezvízové cestování do Spojených států. EU by měla ukázat politickou a právní solidaritu, z čehož také pramení tento návrh Komise a vyžaduje to patřičné vyjednávání s USA ve věci společné vízové politiky Společenství“. Návrh předpokládal, že Komise bude vyjednávat za celé Společenství a členské země upustí od bilaterálních dohod s USA.

Jednání Komise navazuje na samostatný krok České republiky minulý měsíc, která si vyjednala rychlejší přijetí do Programu bezvízového styku s USA. Estonsko a Lotyšsko vyjádřilo stejný úmysl tento týden a další státy jako Maďarsko, Slovensko a Litva chtějí to plánují v nejbližších týdnech.

Michael Chertoff, ministr USA pro národní bezpečnost ale připomněl, že otázky bezvízového styku jsou ve své podstatě projednávány zejména na bilaterální úrovni vzhledem k bezpečnostním otázkám, a proto Washington pracuje s každým státem zvlášť. Některé státy by proto mohly dosáhnout bezvízového styku s USA již tento rok. To však podle něho nebude nijak zasahovat do kompetencí EU.

Společným cílem je zajistit bezvízové cestování a současně dosáhnout bezpečnostních standardů v co nejkratší době. Otázky spadající do národních kompetencí budou projednány s danými autoritami, otázky spadající do společné evropské vízové politiky pak autoritami EU. Došlo tedy k jasnému definování, co je ještě v kompetenci národní administrativy a co evropských institucí, se kterými pak budou jednat americké úřady. Frattini řekl, že předpokládá zařazení všech členských států do Programu bezvízového styku do října tohoto roku.

USA poskytnou detaily o implementaci Elektronického systému pro autorizaci cest (Electronic system for travel authorisation, ESTA), který původní víza nahradí. Tento systém podmiňuje veškerá jednání a USA. USA tím chtějí monitorovat, zda lidé cestující do země nejsou potenciálně nebezpeční. Chertoff prohlásil, že se bude jednat o téměř stejné informace, jaké jsou nyní k dispozici v papírové formě. Brusel se nicméně obává, aby USA díky bilaterálním dohodám nezískávaly více

bezpečnostních informací, což by mohlo kolidovat s ochranou informací v rámci schengenské zóny volného pohybu. Tato jednání mají být dokončena v červnu 2008 a ESTA bude konzistentně aplikován ve všech členských státech a koordinován systémem EU, který se teprve připravuje.

Bílá kniha o evropské obraně

V první polovině března byl na půdě Evropského parlamentu projednáván návrh Bílé knihy o evropské obraně, který by měl představovat do budoucna evropskou bezpečnostní strategii. 6. března byl představen v rámci podvýboru EP pro obranu.

Legislativní a politické pozadí

Lisabonská smlouva hovoří o směřování ke společné obraně, což je cíl, který nastiňovalo platné primární právo již od dob Maastrichtské smlouvy zakládající mezivládní pilíř v podobě SZBP. Lisabonská smlouva jej však přeměňuje v závazek a Bílá kniha o evropské obraně by měla být jedním z kroků, pomocí nichž by EU chtěla zvýšit svoji relevanci aktéra i na poli bezpečnosti, kde dosud „evropský pilíř“ stál spíše v pozadí. Po zkušenostech s angažmá NATO v operacích typu zásahu v kosovské válce z roku 1999 existuje i ze strany USA tlak na to, aby evropské členské státy aliance věnovali více pozornosti obraně (i z hlediska rozpočtového) a aby docházelo v tomto smyslu k posílení evropské obranné iniciativy v rámci NATO. Dalším impulzem byl boj proti terorismu.

Debata o evropské bezpečnostní strategii

Debata o evropské bezpečnostní strategii ovšem naznačuje, že by se EU ráda držela spíše subsidiární role a působení v postkonfliktních situacích („oblíbená“ úloha pomocníka při vytváření občanské společnosti či civilní správy v oblastech, které prošly válečným konfliktem, jako je Afghánistán či Irák) než na posilování bojových kapacit, které by bylo možné užít přímo při bojových operacích.

Opět klíčová role Sarkozyho Francie?

Jak již naznačil francouzský prezident Sarkozy v rámci nastíněných priorit budoucího francouzského předsednictví, je možné v druhé polovině roku 2008 očekávat iniciativy pro posílení evropské obranné politiky.

Francie se zde tedy opět pokouší hrát hlavní úlohu, což není přijímáno bez výhrad, odlišné představy o budoucnosti evropské obrany již nyní artikuluje Velká Británie premiéra Gordona Browna, která se zejména obává

narušení vazby EU-NATO. Britsko-francouzská deklarace ze Saint Malo z roku 1998 je přitom považována za jeden ze základních kamenů praktického vývoje bezpečnostní spolupráce na půdě EU.

Sarkozyho iniciativa v podobě vládní bílé knihy, která by měla být dokončena během dubna a jejím úkolem je především přehodnocení rozpočtové politiky Francie v oblasti obrany a redefinice optimálního modelu francouzských ozbrojených sil, by měla mimo jiné obsahovat výzvu ke kolektivní obraně a hovoří se i o návrhu vytvoření jakési pilotní skupiny šesti států, které by v tomto směru mohly postupovat rychleji a tvořit „předvoj“ pro ostatní.

Opět by to mohla umožnit strukturovaná spolupráce v rámci SZBP, kterou coby obdobu posílené spolupráce v této specifické oblasti umožňuje Lisabonská smlouva. Tento postup však již nyní vyvolává kritiku coby další ze „sólových akcí“ francouzského prezidenta, která by mohla narušovat v rámci EU konsensus v oblasti SZBP. Je třeba připomenout, že Francie v EU náleží mezi státy, které vyčleňují pro obranný rozpočet relativně nejvíce prostředků (spolu s Velkou Británií). Nedodržování závazku dvouprocentního podílu (z HDP členských států) coby nutných výdajů na obranu jako podmínky stále strukturované spolupráce je často předmětem kritiky, do budoucna by tato podmínka v rámci evropské bezpečnostní strategie neměla být zřejmě zachována. Současně je to právě Francie, která měla i v minulosti nejvíce ambic hrát vedoucí roli v evropské bezpečnostní politice, což bylo nezřídka podpořeno ambivalentním vztahem s USA. Nicolas Sarkozy je v tomto smyslu určitou výjimkou (jednoznačně v kontrastu s bývalým prezidentem Chirackem) z hlediska důrazu, jež klade na transatlantickou vazbu.

Jednou z nejdůležitějších otázek, která bude v souvislosti s evropskou bezpečnostní strategií řešena, je pochopitelně vztah evropské obranné politiky k NATO a v tomto kontextu i budoucnost transatlantických vztahů EU-USA, která by měla být posílena i v bezpečnostní rovině.

Slyšení v rámci podvýboru EP pro obranu však potvrdilo značnou nejednotnost expertních hlasů v této otázce, včetně zdůrazňování potřeby ukončení závislosti evropské obrany na USA, což je ovšem v současnosti značně utopická až riziková myšlenka.

Evropská bezpečnostní strategie se nemá týkat pouze otázek spojených ryze s vojenskou silou a obrannými složkami, ale má řešit bezpečnostní hrozby v širším kontextu.

V tomto smyslu stojí za zaznamenání i společný dokument Vysokého zmocněnce EU pro SZBP Javierera Solany a Evropské komise, který se věnuje dopadu

klimatických změn na mezinárodní bezpečnost, který byl projednáván v rámci summitu Evropské rady (viz výše) či úloha boje proti znečištění vodních zdrojů a moří v rámci diskutované bezpečnostní strategie. To naznačuje možné směry, kterými se definice evropské bezpečnostní strategie ubírá, např. propojení s ekologickými tématy či diskuse o bezpečnostní dimenzi kybernetických zločinů a roli virtuálních útoků prostřednictvím internetové sítě. Debata o evropské bezpečnostní strategii naznačuje také, že inovace Lisabonské smlouvy jsou pojímány coby danost, s jejíž platností se do budoucna počítá. Diskutuje se totiž mimochodem o praktickém naplňování klauzule solidarity (zaměřena primárně na zvládání krizových situací v podobě přírodních katastrof, ekologických havárií, ale např. i na tematiku energetické bezpečnosti), kterou Lisabonská smlouva přináší, a jak by měla fungovat v otázkách obrany a bezpečnosti.

Kosovská otázka

Vyhlášení nezávislosti Kosova

Kosovská vláda v čele s Hashimem Thacim využila prvního avizovaného data možného vyhlášení nezávislosti Kosova a 17. února jednostranně vyhlásila nezávislost. Srbská strana tento krok ihned odsoudila a odmítla kdykoli v budoucnosti uznat, zároveň se obě strany obrátily na EU, aby zaujala k této skutečnosti jednoznačné stanovisko.

Nejednotný postoj EU

Cesta k němu je však poměrně obtížná, protože ihned po vyhlášení kosovské nezávislosti zaujaly různé členské státy odlišné postoje k samotné otázce uznání. Zatímco Británie, Francie, Německo či Itálie počítaly s co nejdřívějším uznáním samostatnosti Kosova, tento krok následně odmítly Kypr, Rumunsko, Slovensko, Bulharsko, Španělsko a Řecko.

EU se prozatím dokázala shodnout na vyslání policejní a administrativní mise v počtu cca 1800 osob, ani této akce se však neúčastní Kypr, který využil možnosti konstruktivní abstinence. Zformování mise EU-LEX, která má dosáhnout plné operační schopnosti v červnu 2008, odsoudilo opět Srbsko a také Rusko.

ČR zaujala vyčkávací postoj, prezident Klaus poukázal na možnou řetězovou reakci, pod jejímž vlivem by mohly další separatistické národy v rámci větších státních celků vyjadřovat touhu po samostatnosti (další balkánské státy, státy jižního Kavkazu, ale i členové EU, např. separatističtí Baskové ve Španělsku).

Vyostření situace v Srbsku a v Kosovu

Ačkoli kosovský premiér Thaci zdůrazňoval, že nový stát bude dle principů vlastní ústavy založen na respektu práv menšin, včetně menšiny srbské, a rovném přístupu ke všem etnikům, vyvolalo kosovské vyhlášení nezávislosti ihned násilnosti, a to nejen v samotném Kosovu, ale i v Bělehradu. Ambivalentní postup EU naznačuje i skutečnost, že tuto aktuální, ale vysoce spornou otázku ponechal bez velké pozornosti jarní summit Evropské rady, přestože kosovská otázka byla od 17. února tématem prvořadě důležitosti v rámci jednání Všeobecné rady (rada ministrů zahraničí).

Společný postoj, na němž se instituce EU a členské státy dokázaly shodnout, vyjadřuje především snahu nabídnout oběma státům, Srbsku i Kosovu, budoucnost v rámci EU, ani zde však unie nemůže nabídnout žádný rychlý proces s konkrétními konturami. Je třeba připomenout, že kosovská otázka se stala i tématem, které zkomplikovalo podpis asociací smlouvy se Srbskem.

2.6 ZEMĚDĚLSTVÍ

Reforma SZP (Health Check) a její souvislosti

I pro březnové zasedání Rady ministrů zemědělství zůstává klíčovým tématem střednědobá revize SZP. Evropský parlament k ní na únorovém jednání Zemědělského výboru vydal stanovisko v podobě Goepelovy zprávy s příslušnými pozměňovacími návrhy, svá stanoviska již indikovaly také členské státy. Březnové zasedání Rady ministrů zemědělství by mělo vygenerovat již společnou pozici Rady ministrů.

Navyšování a rušení mléčných kvót

Revize CAP byla projednávána již na pracovních skupinách Rady ministrů, jednal o ní i speciální Výbor pro zemědělství, který je součástí systému tzv. komitologie (spojuje na různých úrovních Radu a Komisi).

Mezi kontroverzní téma náleží postupné zrušení mléčných kvót, s nímž se počítá do roku 2015. Dílčí krok k tomuto rozhodnutí by měl být podniknut již na nadcházející březnové Radě ministrů, počítá se, že v rámci „hladkého přistání“, které by mělo postupně připravovat zemědělce na zrušení mléčných kvót, budou mléčné kvóty v EU nejprve navýšeny o 2%, to je však návrh s nímž se neztotožňují všechny členské státy.

Sporné body a postoje aktérů

Německo či Rakousko patřící mezi největší producenty mléka se chystají návrh, o němž má být hlasováno kvalifikovanou většinou, vetovat. Francie ohlásila, že se pravděpodobně zdrží hlasování.

Kritika poukazuje na potřebu zohlednit různé podmínky znevýhodněných regionů, které se obávají, že zrušení mléčných kvót povede k nárůstu konkurence na trhu sedmadvacítky, poklesu cen mléka a mléčných výrobků, dosud uměle udržovaných relativně vysoko právě díky kvótám. Je zmiňována také skutečnost, že nadpoloviční většina členských států vůbec nenaplnuje svojí produkcí již stávající kvóty. Opačné hlasy ovšem zdůrazňují všeobecný negativní vliv paušálně nastavených kvót, které nedostatečně zohledňují individuální situaci členských států, a za nejlepší řešení proto považují právě úplné uvolnění kvót a vystavení sektoru po téměř třiceti letech volné konkurenci.

Kompromisní a relativně logické řešení se zdá nabízet pozice EP prezentovaná zprávou Elisabeth Jeggleové (EPP-ED, Dánsko), která navrhuje dobrovolné dvouprocentní navýšení kvót, podle potřeb jednotlivých států.

Konec podpory pěstování energetických plodin?

Mléčné kvóty však nejsou v rámci Health Check jediným kontroverzním tématem. K dalším patří např. zrušení speciální podpory energetických plodin v zemědělství, které navrhuje Komise, jak potvrdila 13. března komisařka Boelová na světovém kongresu, jenž se zabýval tématem trhů s biopalivy.

Podle komisařky rychlý vývoj biopaliv druhé generace a experimenty s využitím GMO pro produkci biopaliv, stejně jako možnost využití půdy vyňaté z produkce nabízí nové možnosti. Ty by měly také předejít hrozícímu zahlcení evropské zemědělské půdy energetickými plodinami (a z toho plynoucímu nedostatku potravinářské produkce, např. obilovin, jejichž cena v důsledku toho narůstá) tvář v tvář desetiprocentnímu limitu podílu biopaliv na spotřebě fosilních paliv do roku 2020, s nímž počítá klimaticko-energetický balíček.

Podle komisařky by splnění tohoto limitu mělo při maximálním využití dostupných možností (GMO, využití půdy ponechané ladem, biopaliva druhé generace) vyžadovat nárůst ploch osázených energetickými plodinami v EU maximálně o 13%. Důležitou otázkou z pohledu členských států však samozřejmě je, jak bude tato plocha v rámci EU rozložena.

Budoucnost přímých plateb a cross-compliance

Zástupci členských států v Radě i europoslanci se dále vyjadřovali k tématu budoucnosti přímých plateb, systému cross-compliance či dalšímu oddělování plateb od produkce.

Z hlediska ČR je důležité, že Goepelova zpráva, která vyjadřuje pozici EP k Health Check, jednoznačně odmítá degresivní snižování plateb podle velikosti farem. Méně pozitivní již je skutečnost, že zpráva počítá s postupným ukončením dodatečných plateb pro některé plodiny a jejich úplným oddělením od produkce (decoupling).

Skončit by tedy měly tyto speciální podpory v sektorech bramborového škrobu, lnu, konopí či chmele, které využívá v rámci plateb TOP-UP i ČR. Naproti tomu by měly být zachovány některé speciální platby v živočišné výrobě (především prémie pro krávy bez tržní produkce mléka).

Stanovisko EP také podporuje všeobecné a co nejdřívejší zavedení cross-compliance jako podmínky zisku přímých plateb.

Legislativní pozadí

Společná pozice Rady bude formulována na jednání 17. března, již nyní jsou přítomny známé rozdílné postoje ve výše zmíněných oblastech, některé členské státy také nesouhlasí s plánovaným rychlým legislativním postupem Komise, která chce již v květnu zveřejnit konkrétní návrhy, o nichž by měla Rada rozhodnout optimálně do konce roku 2008, tedy do konce francouzského předsednictví.

V souvislosti s Health Check je možné zmínit ještě jednu zajímavou skutečnost. Komise v březnu zveřejnila výsledky průzkumu veřejného mínění, který si objednala u organizace TNS Opinion. Podle něho 58% dotazovaných podporuje zachování dosavadních finančních prostředků věnovaných na SZP z rozpočtu EU a nesouhlasí s jejich snižováním, které je obecně považováno za žádoucí cestu, jak optimalizovat výdaje rozpočtu EU. Většinou podporu mají dle průzkumu také normy cross-compliance, především dodržování norem spojených se zdravím zvířat. Jako určitá ilustrace, kterou je možné zobecnit i mimo oblast SZP, velmi často i na další veřejnosti prezentované aktivity EU, ovšem může sloužit fakt, že současně dvě třetiny respondentů zmíněného průzkumu prohlásili, že o samotné společné zemědělské politice slyší poprvé a neznají mechanismy, podle nichž funguje. Relevanci zmíněných „odpovědí“ je tedy možné také úspěšně zpochybnit.

III. PŘEHLED KLÍČOVÝCH HLASOVÁNÍ EP A HLASOVÁNÍ SKUPINY ODS V EP¹**Plenární zasedání ve dnech 18. – 21. února 2008**

Projednávaný návrh	Datum hlasování pléna	Výsledek hlasování						Poznámky
		Pro		Proti		Zdrželi se hlasování		
		Celkem	ODS v EP	Celkem	ODS v EP	Celkem	ODS v EP	
Speroniho zpráva týkající se spotřební daně z tabákových výrobků (A6-0021/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	19. února 2008	621	6	22	1	17	0	2 posl. ODS nepřítomni
Deprezioho zpráva týkající se faktorů, které vedou k podpoře terorismu a získávání teroristů (A6-0015/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	19. února 2008	241	0	332	7	87	0	2 posl. ODS nepřítomni
De Vigova a Corbettova zpráva týkající se Lisabonské smlouvy (A6-0013/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	20. února 2008	525	0	115	0	29	8	1 posl. ODS nepřítomen
Zpráva Starkevičůtčové týkající se hlavních směrů hospodářských politik 2008 (A6-0029/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	20. února 2008	519	0	102	8	31	0	1 posl. ODS nepřítomen

Plenární zasedání ve dnech 10. – 13. března 2008

Parishova zpráva týkající se společné organizace zemědělských trhů (A6-0044/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	11. března 2008	560	0	40	0	19	8	1 posl. ODS nepřítomen
Parishova zpráva týkající se společné organizace zemědělských trhů (A6-0045/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	11. března 2008	566	0	33	8	13	0	1 posl. ODS nepřítomen
Geringer de Oedenberga zpráva týkající se statistické klasifikace ekonomických činností v ES (A6-0055/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	11. března 2008	602	8	12	0	11	0	1 posl. ODS nepřítomen
Geringer de Oedenbergova zpráva týkající se identifikace a evidování prasat (A6-0057/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	11. března 2008	598	7	9	0	18	1	1 posl. ODS nepřítomen
Geringer de Oedenbergova zpráva týkající se uvádění sadby zeleniny na trh (A6-0056/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	11. března 2008	596	8	15	0	13	0	1 posl. ODS nepřítomen

Costova zpráva týkající se společných pravidel v oblasti ochrany civilního letectví (A6-0049/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	11. března 2008	583	8	21	0	35	0	1 posl. ODS nepřítomen
Virrankoskeho zpráva týkající se opravného rozpočtu č. 1/2008 – Fond solidarity (A6-0058/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	11. března 2008	617	8	11	0	17	0	1 posl. ODS nepřítomen
Albertiniho zpráva týkající se evropské politiky udržitelné dopravy s ohledem na evropské politiky v oblasti energetiky a životního prostředí (A6-0014/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	11. března 2008	542	8	79	0	26	1	
Turmesova zpráva týkající se energetické statistiky (A6-0487/2007) – závěrečná rezoluce ke zprávě	12. března 2008	619	9	19	0	14	0	
Zpráva Jeggleové týkající se změny společné organizace zemědělských trhů, pokud jde o vnitrostátní kvóty pro mléko (A6-0046/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	12. března 2008	541	9	130	0	22	0	
Goepelova zpráva týkající se kontroly stavu SZP (A6-0047/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	12. března 2008	510	0	88	0	81	9	
Zpráva Klassové týkající se situace žen ve venkovských oblastech Evropské unie (A6-0031/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	12. března 2008	601	0	25	8	39	1	
Tabajdiho zpráva týkající se udržitelného zemědělství a bioplynu: přezkum právních předpisů EU (A6-0034/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	12. března 2008	606	0	24	8	12	0	1 posl. ODS nepřítomen
Turmesova zpráva týkající se globálního fondu pro energetickou účinnost a obnovitelnou energii (A6-0006/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	13. března 2008	343	4	11	2	11	1	2 posl. ODS nepřítomni
Zpráva Budreikaitčové týkající se výzvy, kterou představuje pro nové členské státy politika rozvojové spolupráce EU (A6-0036/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	13. března 2008	378	7	11	0	16	1	1 posl. ODS nepřítomen
Zpráva Gillové týkající se zlepšení kvality života seniorů (A6-0027/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	13. března 2008	431	8	10	0	8	0	1 posl. ODS nepřítomen
Schmidtova zpráva týkající se zdanění bezolovnatého benzínu a plynového oleje (A6-0030/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	13. března 2008	447	0	64	7	39	0	2 posl. ODS nepřítomni
Zpráva Gomesové týkající se úlohy Evropské unie v Iráku (A6-0052/2008)	13. března 2008	506	6	25	1	26	0	2 posl. ODS nepřítomni

¹ Přehled obsahuje pouze ta hlasování, při nichž poslanci hlasovali na vyžádání po jménech.

IV. SLOVNÍČEK

Agenda 2000

Všeobecný dokument z roku 1997 o rozšíření EU, reformě společných politik a o budoucím finančním rámci Unie po 31. prosinci 1999. Součástí Agendy 2000 byly posudky Komise na země, které se v té době ucházely o členství v EU.

Blokační menšina

Pojem související s hlasováním v Radě. Tzv. Ioanninský kompromis z roku 1994 blokační menšinu vymezuje v rozmezí 25–30% hlasů v Radě. V současné EU-27 je stanovena na 91 hlasů, které jsou zapotřebí, aby členské státy v Radě nepodpořily projednávaný návrh.

Cross-compliance

Také „křížová shoda“. Vyžaduje, aby zemědělci dodržovali při hospodaření předepsané legislativní požadavky týkající se ochrany životního prostředí, zdraví zvířat apod. Uplatňuje se u zemědělců, kteří jsou příjemci tzv. přímých plateb. Pokud podmínky nedodrží, mohou jim být tyto platby sníženy nebo zrušeny.

Dohodovací řízení

Také smířčí řízení. Fáze spolurozhodovací procedury, kterou Rada a EP zahajují v případě, že při projednávání návrhu legislativy nedospěly ke vzájemné shodě. Dohodovacího řízení se účastní zástupci obou institucí. Jejich případný kompromis musí odsouhlasit Rada i EP.

Druhý pilíř

Agenda společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Iniciátorem aktivit jsou vedle Komise i členské státy. Rada zpravidla rozhoduje jednomyslně, EP je konzultován.

Finanční perspektiva

Víceletý finanční rámec EU, který je přijímán ve formě meziinstitucionální dohody mezi Komisí, Evropským parlamentem a Radou. Finanční perspektiva stanovuje rozpočtové priority EU na střednědobé období a nastavuje každoroční výdajové stropy pro každou z nich.

Hlasování kvalifikovanou většinou (QMV)

Způsob hlasování v Radě, při němž jsou jednotlivým členským státům přiděleny hlasy podle jejich „váhy“. Při hlasování QMV se zpravidla naplňuje tzv. trojí většina – většina členských států, jež musejí reprezentovat alespoň 62% celkové populace EU a musejí disponovat alespoň 255 hlasy z celkových 345.

Klauzule passarelle

Také překlenovací klauzule. Princip obsažený mj. v tzv. evropské ústavě. Na jeho základě může po jednomyslném schválení Rady (v některých případech také na základě hlasování EP) dojít k trvalému přesunutí hlasování v určité oblasti z režimu jednomyslnosti do kvalifikované většiny. Úprava hlasování v Radě tedy nevyžaduje revizi primárního práva.

Komitologie

Souborné označení pro výbory, jimiž si Rada udržuje kontrolu nad Komisí ve věci pravomocí, které na ni delegovala.

Komunitární preference

Jeden ze základních principů společné zemědělské politiky EU. Podle této zásady mají členské státy spotřebovat primárně zemědělskou produkci z EU.

Lucemburský kompromis

Politická dohoda z roku 1966, podle které Rada v případě, že jsou dotčeny velmi důležité zájmy členského státu, nerozhoduje kvalifikovanou většinou, ale jednomyslně.

Nařízení

Jeden ze dvou typů norem, které jsou v EU přijímány nejčastěji. Nařízení jsou přímo účinná a přímo použitelná a po svém přijetí se stávají součástí práva členských států EU.

Primární právo

Také „ústavní“ právo ES/EU. Je reprezentováno především zakládajícími smlouvami, přičemž zahrnuje i všechny pozdější akty, které je mění: např. přístupové smlouvy, závazné protokoly ap.

První pilíř

Agenda jednotného trhu EU a aktivity (politiky), které na ni navazují. (Vše, co nespadá do druhého nebo třetího pilíře.) Komise má v prvním pilíři exkluzivní právo legislativní iniciativy, Rada rozhoduje kvalifikovanou většinou, EP spolurozhoduje.

Sekundární právo

Suma právních norem tvořená akty přijímanými orgány ES/EU na základě primárního práva. Typicky se jedná o nařízení, směrnice, rozhodnutí, stanoviska a doporučení.

Směrnice

Jeden ze dvou typů norem, které jsou v EU přijímány nejčastěji. Směrnice jsou zpravidla závazné jen co do výsledku a vyžadují přijetí národního prováděcího předpisu.

Spolurozhodování

Nejpoužívanější legislativní procedura v EU. Při spolurozhodování se na přijímání norem podílí rovným dílem Rada i EP.

Subsidiarita

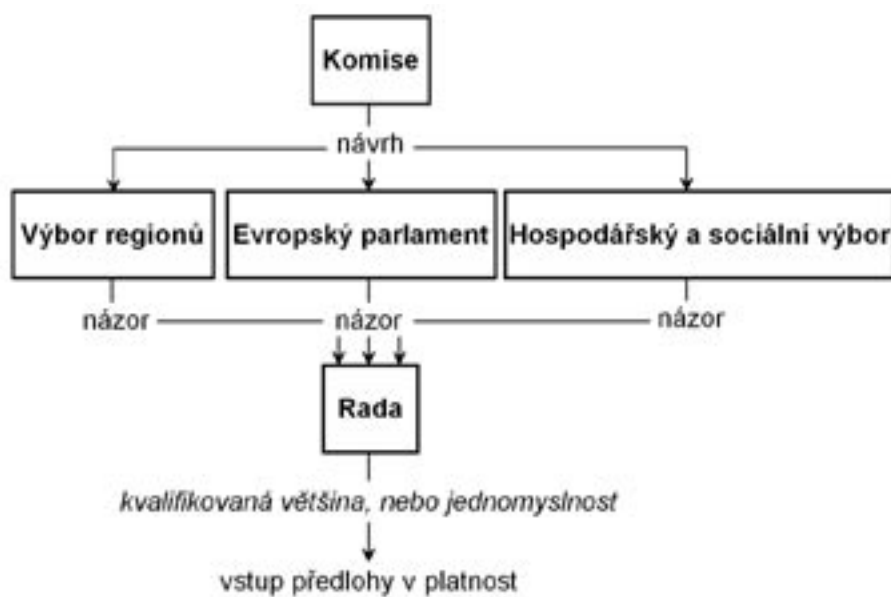
Jeden ze základních principů EU. Podle principu subsidiarity se mají nezbytná rozhodnutí a normy přijímat na té úrovni, která je pro to nejvhodnější.

Třetí pilíř

Agenda spolupráce v oblasti justice a vnitra. Iniciátorem aktivit jsou vedle Komise i členské státy. Rada zpravidla rozhoduje jednomyslně, EP je konzultován.

V. SCHÉMATA ROZHODOVACÍCH PROCEDUR

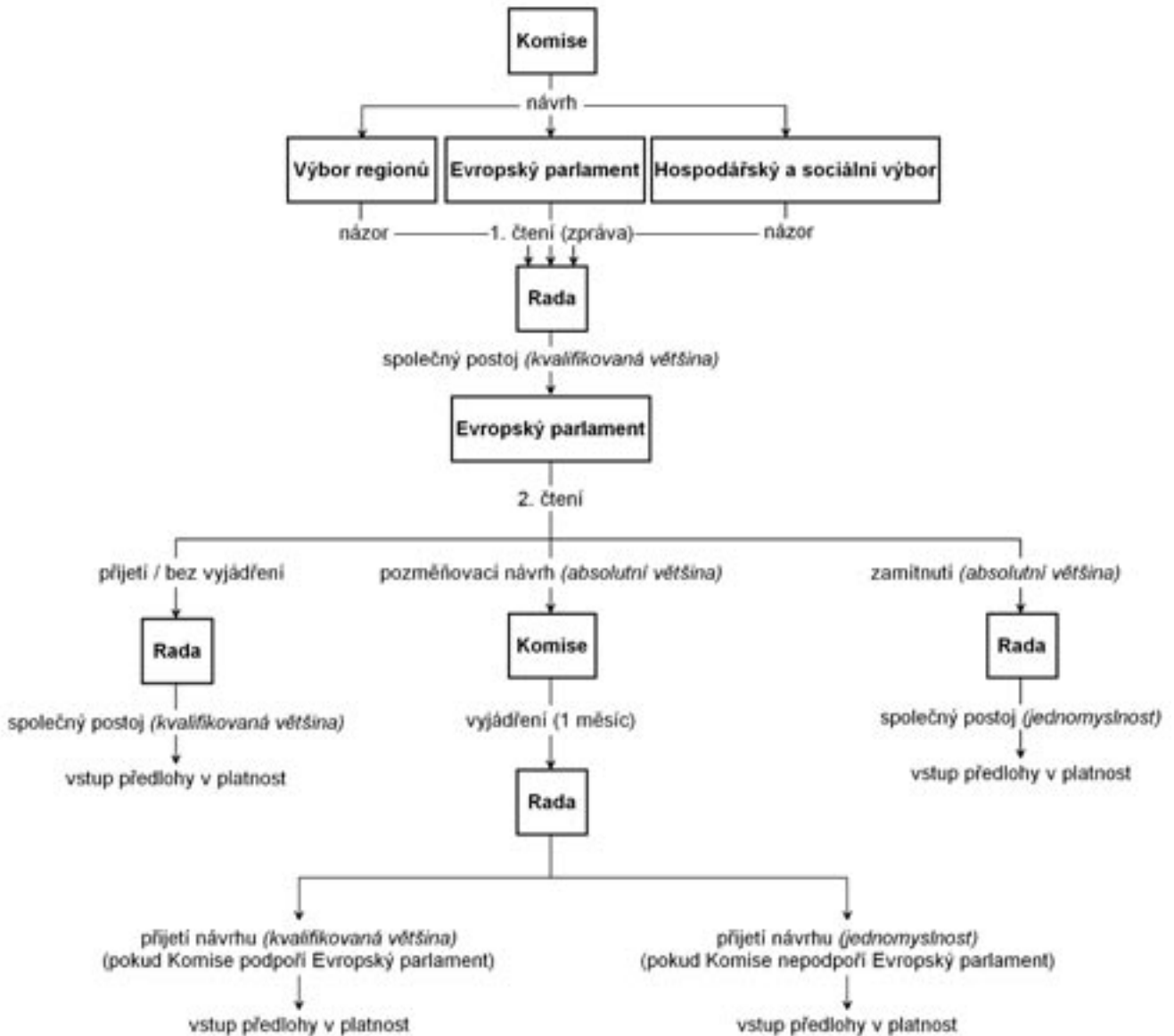
Schéma konzultační procedury

Poznámky

1. Komise může svůj návrh z projednávání kdykoli stáhnout.
2. Standardní lhůta pro jednotlivé kroky není stanovena.
3. Uvedené schéma je jen orientační.

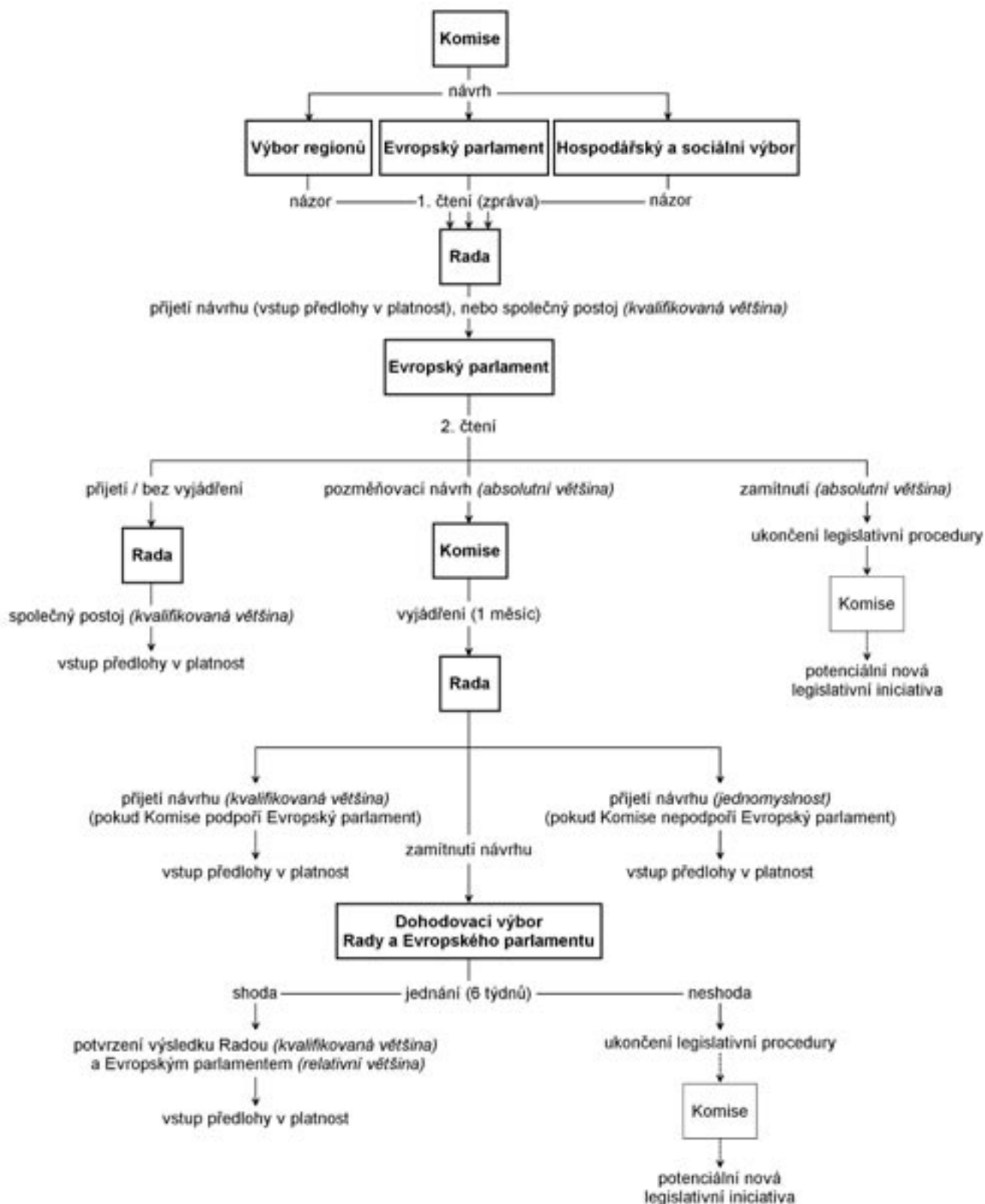
Schéma procedury spolupráce

Poznámky

1. V případě nesplnění požadovaných podmínek legislativního procesu (a v případě neexistence alternativního postupu) projednávání návrhu končí.
2. Komise může svůj návrh z projednávání kdykoli stáhnout.
3. Standardní lhůta pro jednotlivé kroky činí tři měsíce (není-li uvedeno jinak). Po dohodě Rady a Evropského parlamentu ji lze prodloužit o třetinu.
4. Procedura se vyznačuje intenzivní komunikací mezi jednotlivými zainteresovanými aktéry. Uvedené schéma je jen orientační.

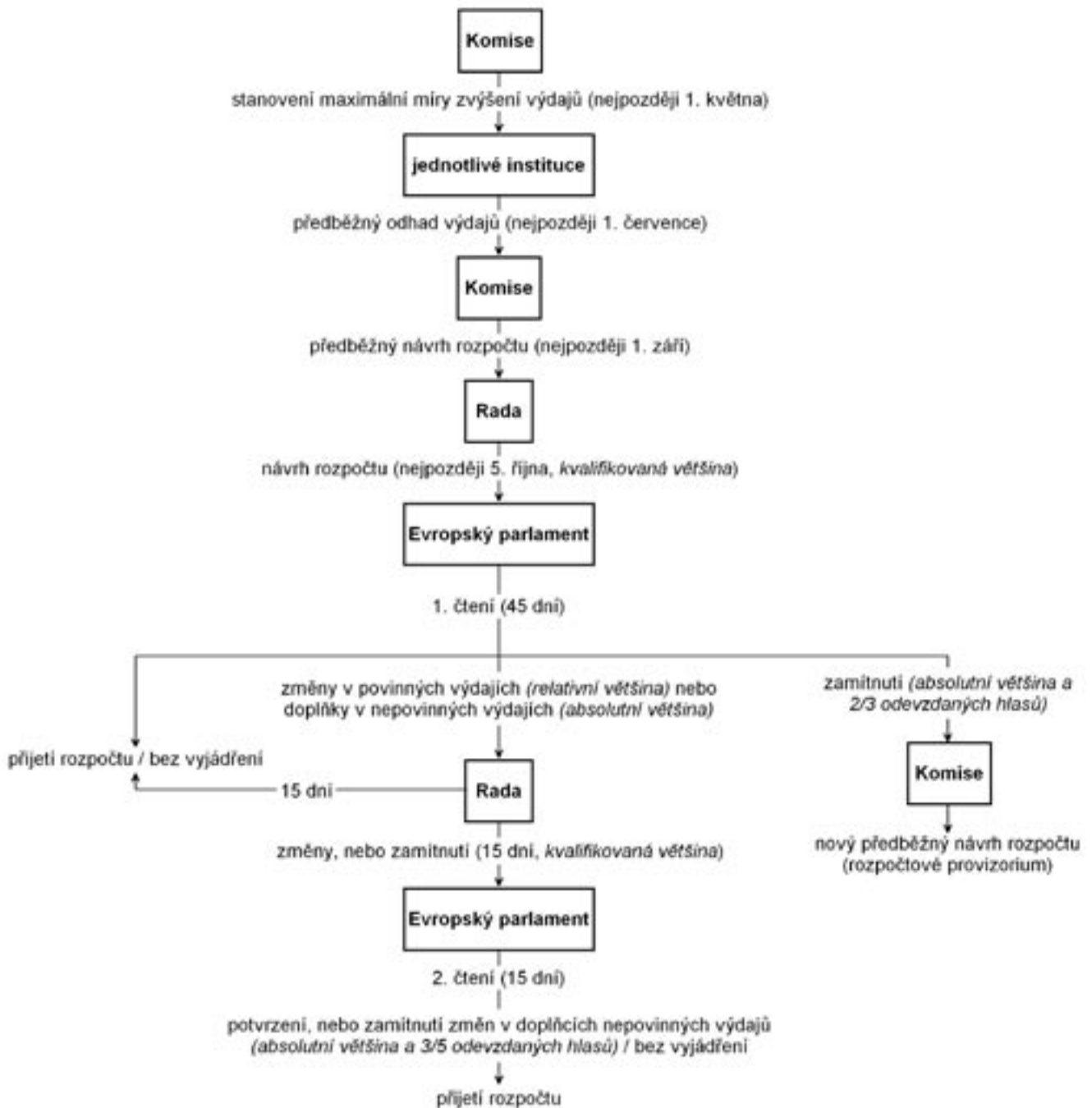
Schéma spolurozhodovací procedury

Poznámky

1. V případě nesplnění požadovaných podmínek legislativního procesu (a v případě neexistence alternativního postupu) projednávání návrhu končí.
2. Komise může svůj návrh z projednávání kdykoli stáhnout.
3. Standardní lhůta pro jednotlivé kroky činí tři měsíce (není-li uvedeno jinak). Po dohodě Rady a Evropského parlamentu ji lze prodloužit o třetinu.
4. Procedura se vyznačuje intenzivní komunikací mezi jednotlivými zainteresovanými aktéry. Uvedené schéma je jen orientační.

Schéma rozpočtové procedury

Poznámky

1. Procedura se vyznačuje intenzivní komunikací mezi jednotlivými zainteresovanými aktéry. Uvedené schéma je jen orientační.

Poslanec Evropského parlamentu Hynek Fajmon

ve spolupráci

s frakcí Evropské lidové strany – Evropských demokratů,
Centrem pro studium demokracie a kultury
a Centrem pro ekonomiku a politiku

si vás dovoluje pozvat na setkání s názvem

Evropská unie a my

Celodenní program bude věnován otázkám přínosů a nákladů přijetí společné evropské měny, čerpání finančních prostředků z fondů EU a aktuálním evropským otázkám s potenciálem ovlivnit dění v České republice.

Setkání bude zakončeno promítáním filmu
Velký podvod s globálním oteplováním.

V nejbližší době se uskuteční tato setkání:

19. dubna 2008 v OK Clubu Lorec, Lorecká 57, **Kutná Hora**

30. dubna 2008 v Husově domě, Kmochova
(křižovatka ulic Václavská a Politických vězňů), **Kolín**

Setkání začínají vždy v 9.00.

Více informací na tel. 325 513 827 nebo 728 316 053.

